

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Radana Lebedová

PATENTOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Vladimír Pítra

Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 19. 6. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 19. 6. 2015

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych ráda vyjádřila své poděkování panu doc. Vladimíru Pítrovi za jeho cenné rady, připomínky a ochotu při přípravě této diplomové práce.

Obsah

Obsah	1
ÚVOD	2
1. ZÁKLADNÍ POJMY	4
1.1 Duševní vlastnictví	4
1.2 Průmyslové vlastnictví	6
1.3. Patentové právo	10
1.4 Shrnutí první kapitoly	12
2. VÝVOJ PATENTOVÉHO PRÁVA	13
2.1 Počátky patentového práva	13
2.2. Vývoj patentového práva na území ČR	16
2.2.1 Středověk	16
2.2.2 Moderní patentové právo	17
2.2.4 Vynálezecké právo	20
2.2.5 Transformace právního systému	24
3. ZÁKLADNÍ ZÁSADY PATENTOVÉHO PRÁVA	26
3.1 Zásady charakteristické pro patentové právo	26
3.1.1 Zásada výlučnosti	26
3.1.2 Zásada priority	29
3.1.3 Zásada teritoriality	30
3.1.4 Zásada časové omezenosti	32
3.1.5 Zásada potenciální ubiquity	33
3.1.6 Zásada formální ochrany	33
3.2 Zásady ovládající patentové řízení	34
3.2.2 Zásada dispoziční	34
3.2.4 Princip odloženého průzkumu	34
3.2.5 Další zásady podle správního řádu	35
4. SUBJEKTY PATENTOVÉHO PRÁVA	36
4.1 Původce	36
4.2 Podnikový vynález	39
4.2.1 Vztah původce a VŠ	43
4.3 Přihlašovatel vynálezu	47
5. ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ PATENTU	49
5.1 Přihláška vynálezu	51
5.2 Předběžný průzkum přihlášky	54
5.3 Zveřejnění přihlášky	56
5.4 Úplný průzkum	57
5.5 Udělení patentu na vynález	58
6. DALŠÍ ŘÍZENÍ PŘED ÚRADEM	60
6.1. Řízení určovací	60
6.2 Zrušovací řízení	63
6.3 Opravné řízení	66
ZÁVĚR	70
Seznam zkratk	73
Použitá literatura	74
Resumé	79
Abstract	81
Klíčová slova	83

ÚVOD

Právní ochrana technického rozvoje je v dnešní době již samozřejmou součástí všech právních řádů vyspělých států světa. Existuje totiž nesčetně korporací, u nichž hodnota duševního vlastnictví v podstatné míře převyšuje hodnotu zbylého majetku.

Tématem předkládané práce je úprava patentního práva v České republice. Patenty, jakožto právní ochrana k výsledkům technické tvůrčí činnosti patří v oblasti duševního vlastnictví, potažmo v oblasti průmyslového vlastnictví, k tradičním a zároveň nejvýznamnějším institutům. Podle výročních zpráv Úřadu průmyslového vlastnictví počet přihlášek vynálezů každoročně stoupá. Význam oblasti patentového práva byl jedním z důvodů zvolení tématu předkládané práce.

Právní úprava patentového práva v České republice není novou, vždyť zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, platí na našem území bezmála 15 let.¹ To však podle mého názoru neznamena, že se nejedná o téma aktuální a diskutované. Specifikem právní úpravy patentového práva potom je, že uvedený základní předpis obsahuje jak hmotněprávní, tak procesněprávní úpravu. V patentovém řízení dochází k poměrně výraznému prolínání hmotněprávní a procesněprávní úpravy. Tato propojenost byla dalším důvodem pro zvolení obsahu této práce a zejména jejich jednotlivých kapitol. Předkládaná diplomová práce se tedy i z důvodu mého vlastního zájmu o studium procesněprávní problematiky zaměřuje na úpravu procesní, a tam kde je to vhodné, se zabývá i problematikou hmotněprávní.² Konečně posledním důvodem pro napsání této práce bylo mé osobní zaujetí patentovým právem při účasti na přednáškách a seminářích na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, tak na Bucerius Law School v Hamburku.

Cílem této práce je popsat stávající právní úpravu patentového práva na území České republiky s důrazem na procesněprávní problematiku a pojednat o úskalích daných zvláštní povahou správního řízení *sui generis*.

---

¹ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích nabyt účinnosti 1. ledna 1991, srov. ust. § 90 zákona.

² srov. zejména úvodní kapitoly a kapitolu subjekty patentového práva

Kromě úvodu a závěru je práce členěna do 6 kapitol. Prvá kapitola se zabývá vyměřením základních pojmů nutných pro dostatečné porozumění dalšího výkladu, zařazením patentového práva do systému práva a stručnou charakteristikou práva duševního vlastnictví. Druhá kapitola pojednává o vývoji patentového práva, a to jak ve světovém měřítku, tak zejména na našem území s důrazem na vývoj ve století devatenáctém a dvacátém. Třetí kapitola charakterizuje základní zásady ovládající patentové právo, nejprve zkoumá principy patentového práva hmotněprávního, následně se pokouší postihnout i základní zásady procesní úpravy. Po teoretickém úvodu sestávajícím se z prvních třech kapitol následuje vlastní jádro práce. V kapitole čtvrté jsou i s ohledem na následující kapitoly vymezeny subjekty patentového práva, jejich práva a povinnosti a načrtnuty některé možné problematické výklady. V páté kapitole je rozebráno řízení o udělení patentu, a to od podání přihlášky až do vlastního získání patentové ochrany. Poslední kapitola se zabývá některými dalšími druhy řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví, při kterých je postupováno dle zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích.

Mezi metodami zvolenými při zpracování předkládané práce byly v úvodních kapitolách z důvodu jejich vlastního obsahu použity zejména metody deskriptivní a komparatistické, v další části práce byla použita zejména metoda dedukce, analýzy a analogie. Po provedení rešerše dostupné literatury bylo při práci pracováno s právními předpisy a relevantními soudními a správními rozhodnutími. Práce se zaměřuje výhradně na českou právní úpravu, kde je to však vhodné, zasazuje ji i do mezinárodního kontextu. Práce vychází z právního stavu ke dni 31. 5. 2015.

1. ZÁKLADNÍ POJMY

Pro srozumitelný výklad patentového systému v České republice pokládám za vhodné nejprve vymezit, co se rozumí patentovým právem, zabývat se budu pochopitelně i pojmy nadřazenými a souvisejícími. V právu má jasná a jednotná terminologie význam zcela zásadní, v oblasti duševního vlastnictví je tento požadavek ještě podtržen tím, že nehmotné statky – jejich povaha a vymezení vzhledem k jejich nehmotné povaze nevyplývají tak zdánlivě jednoznačně a zřejmě z jejich objektivního jevu, jako je tomu u ostatních předmětů právních vztahů.³

Prvá kapitola předkládané práce se tedy zabývá jednotlivými pojmy od obecných ke konkrétním, a to v rámci jejich poměrně jasné hierarchie. Jedná se o pojmy: duševní vlastnictví, průmyslové vlastnictví, patentové právo a konečně i vynález. Nutno podotknout, že ke všem z následujících pojmů chybí v českém právním řádu legální definice. Rovněž tak na poli mezinárodním dochází zejména u prvních dvou jmenovaných pojmů nejčastěji k vymezení příslušných pojmů obvykle prostřednictvím (neuzavřeného) výčtu jednotlivých nehmotných statků, jež do té které množiny zahrnuje. Vzhledem k tomu se v právní teorii vyskytují různá pojetí, mnohdy jsou však ve vzájemném protikladu. V souvislosti s neustálým rozvojem vědy a techniky v dnešní době se počet nehmotných statků, jimž je přiznávána ochrana pomocí toho kterého pojmu neustále rozšiřuje. Z toho důvodu se právě chybějící legální definice za současného stanovení hmotněprávních předpokladů pro vznik ochrany (jako je tomu např. u vynálezů) zdá být vhodným řešením.

1.1 Duševní vlastnictví

Pro uspokojivé definování pojmu duševní vlastnictví je nejprve třeba zabývat se otázkou, co se v platném právu rozumí vlastnictvím. Vlastnictví zahrnuje právo s věcí nakládat, tedy věc držet, užívat ji, požívat její plody a vyloučit každého, kdo by v tom oprávněného vlastníka rušil. Předchozí soukromoprávní úpravy uvažovaly o vlastnictví pouze ve vztahu k hmotným věcem. V rámci rekodifikace soukromého práva však došlo k návratu chápání vlastnictví i pojetí věci jako takové, a to dle původní rakouské úpravy

---

³ BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4, str. 7

platné na našem území. (Staro)nově lze tedy vlastnit či mít jiné věcné právo i k věci nehmotné či právu, jehož povaha to připouští.⁴ Vlastní pojem duševní vlastnictví je potom často chápán jako přirozené vlastnictví toho, co bylo vytvořeno lidským duchem.⁵ Až poeticky definuje duševní vlastnictví Ivo Telec: „*Duševním vlastnictvím se rozumí vlastnictví duševních plodů, jež nemají hmotnou povahu, z čehož se někdy dovozuje, že se vůbec nejedná o „vlastnictví“, nýbrž o svébytný předmět zvláštního práva k duševním plodům, který je, podobně jako i toto právo samo, do jisté míry obsahově podobný (nikoliv totožný) s vlastnickým a věcným právem k němu.*“⁶

Předmětem duševního vlastnictví jsou nehmotné statky, jež člověk vytvořil vlastní duševní činností. Je však třeba upozornit na skutečnost, že předmětem duševního vlastnictví nejsou bez dalšího veškeré nehmotné statky. Nehmotnými statky totiž nerozumíme pouze autorská díla, umělecké výkony, vynálezy, ochranné známky či know-how, nýbrž také osobnostní složky člověka jako jsou život, zdraví, čest či důstojnost (tyto hodnoty jsou chráněny zejména prostřednictvím občanskoprávní ochrany osobnosti), či dokonce dobrá pověst právnické osoby (která je chráněna např. pomocí ochrany proti nekalé soutěži),⁷ jež ze své podstaty nemohou být předmětem duševního vlastnictví.

Pro další zkoumání je rovněž důležité rozlišení mezi nehmotným statkem (jenž může být předmětem duševního vlastnictví) a právem k němu vznikajícím. Tak například patent není nehmotným statkem, ale pouhou formou ochrany vynálezu, ze kterého vznikají jeho majiteli příslušná práva.⁸

---

⁴ Podle ust. § 489 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též „občanský zákoník“) je věcí v právním smyslu vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí. Ust. § 979 NOZ dále stanoví, že ustanovení této hlavy [hlava II – Věcná práva, pozn. aut.] se použijí na věci hmotné i nehmotné, na práva však jen potud, připouští-li to jejich povaha a neplyne-li ze zákona něco jiného. Podle těchto ustanovení lze dovodit, že věcí je i takové právo, s nímž lze náležitým způsobem nakládat a připouští-li to jeho povaha, hledí se na ně jako na právo věcné. To bude platit např. v případě majetkových práv, naopak ustanovení o věcných právech nelze zřejmě vztáhnout na práva osobního charakteru. K podrobnostem o tom, které složky patentového práva jsou majetkového a které osobního charakteru srov. blíže dále.

⁵ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana technické tvůrčí práce*. 1. vyd. Praha: Arch, 1992, 66 s., str. 3

⁶ TELEC, Ivo. O nehmotných statcích a duševním vlastnictví. *Právní rozhledy*. 5111997549-554, s. 549-554, str. 551

⁷ Práva na ochranu nekalé soutěže však např. zahrnuje Úmluva o zřízení světové organizace duševního vlastnictví z 14. července 1967 mezi duševní vlastnictví. Její znění je dostupné např. z: <http://www.upv.cz/cs/pravni-predpisy/mezinarodni/mezinarodni-smlouvy-spravovane-wipo.html>

⁸ MALÝ, Josef. *Obchod s nehmotnými statky: patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2002, XIII, 257 s. ISBN 80-7179-320-5, str. 21

Původně byla valná většina práv z duševního vlastnictví známa pod souhrnným názvem průmyslové vlastnictví. Postupně začala být všeobecně uznávána i jiná práva k nehmotným statkům; zahrnujíc průmyslová práva se jim začalo říkat práva duševního vlastnictví.⁹ Poprvé byla práva duševního vlastnictví zakotvena v Úmluvě o zřízení světové organizace duševního vlastnictví (dále též „WIPO“) z roku 1967, kde je v čl. 2 poměrně široce uvedeno, jaká práva se pod pojmem duševní vlastnictví rozumí.¹⁰ Tradiční dělení¹¹ duševního vlastnictví vypadá následovně:

- autorská práva,
- práva související s právy autorskými (někdy mylně označována jako práva příbuzná)¹² a
- práva průmyslového vlastnictví.

1.2 Průmyslové vlastnictví

Průmyslové vlastnictví je podkategorií duševního vlastnictví, tvoří však jeho podstatnou část. Pojem průmyslového vlastnictví je, jak již bylo uvedeno výše, starším než duševní vlastnictví. Poprvé bylo zakotveno již v Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví v roce 1883. Ta v čl. 1 odst. 2 pod předměty průmyslového vlastnictví zahrnuje patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory nebo modely, tovární nebo obchodní známky (dnes označovány souhrnným názvem ochranné

---

⁹ Pojem průmyslové vlastnictví je tedy starším než duševní vlastnictví. K tomu blíže viz např. BAINBRIDGE, David I. *Intellectual property*. 7th ed. New York: Pearson Longman, 2009, lix, 892 p. ISBN 14-058-5920-2, str. 6, [cit. 2014-02-25] Dostupné z: http://books.google.cz/books/about/Intellectual_Property.html?id=x1e-u0Y2oz8C&redir_esc=y

¹⁰ Dle článku 2 odst. 8 Úmluvy se duševním vlastnictvím rozumí „práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, k výkonům výkonných umělců, ke zvukovým záznamům a k rozhlasovému vysílání, k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti, k vědeckým objevům, k průmyslovým vzorům a modelům, k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním názvům, na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké“. Jak je vidno, Úmluva o zřízení WIPO zahrnuje i nekalou soutěž. Naopak Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPs), přijatá v roce 15. dubna 1994, mezi předměty duševního vlastnictví mj. nově zařadila ochranu obchodního tajemství.

¹¹ V poslední době však začíná být duševní vlastnictví rozlišováno i na práva průmyslového vlastnictví, obchodního vlastnictví a autorských děl a souvisejících předmětů ochrany. Viz např. ELIÁŠ, Karel, Josef BEJČEK, Petr HAJN a Jiří JEŽEK. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5. vyd. Praha: Beck, 2007, XLII, 610 s. ISBN 978-80-7179-583-4, str. 528

¹² TELEC, Ivo. *O nehmotných statcích a duševním vlastnictvím*. Právní rozhledy. 5111997549-554, s. 549-554, str. 557

známky), známky služeb, obchodní jméno a údaje o provenienci zboží nebo označení jeho původu.¹³

Od jiných předmětů duševního vlastnictví lze průmyslové vlastnictví odlišit zejména tím, že předměty průmyslového vlastnictví jsou, jak již název napovídá, průmyslově (hospodářsky) využitelné nehmotné statky a vznik práv k nim je v převážné většině případů podmíněn zápisem do veřejnoprávního rejstříku. Naopak vytvoření autorského díla, které, jak již název napovídá, spadá do množiny autorského práva, zápisem podmíněno není a jeho ochrana vzniká již okamžikem, kdy je dílo vytvořeno v objektivně vnímatelné podobě. Toto pravidlo však neplatí bezvýhradně.¹⁴

Označení průmyslové vlastnictví bývá v teorii často zaměňováno s pojmem průmyslová práva. Užívání těchto dvou výrazů *promiscue* bylo právní naukou poměrně razantně kritizováno. Podle Knapa označení průmyslové vlastnictví nebylo lze vůbec použít pro průmyslová práva, neboť tehdejší pojetí civilního československého práva nekorespondovalo se skutečností, že předmětem průmyslových práv jsou nehmotné statky, které jsou podřízeny principům odlišným od zásad ovládajících vlastnické právo.¹⁵ Tomuto názoru lze, i přes řadu názorů opačných,¹⁶ jistě dát za pravdu. S ohledem na výše uvedenou rekonstrukci a v souvislosti změnou v pojetí práv

---

¹³ HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 113 s. ISBN 978-80-7380-363-6, str. 8

¹⁴ Například všeobecně známé ochranné známky požívají právní ochrany srovnatelné s ochrannou známkou zapsanou, přestože nebyly zapsány do příslušného rejstříku. K tomu srov. např. Úřad průmyslového vlastnictví. [online] Nejčastější dotazy. [cit. 2015-04-05] Dostupné z: [http://www.upv.cz/cs/upv/nejcastejsi-dotazy-\(faq\).html](http://www.upv.cz/cs/upv/nejcastejsi-dotazy-(faq).html) nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.8.2007, č.j. 5 A 128/2001

¹⁵ K. Knap in OPLTOVÁ, Milena, Karel KNAP a Otto KUNZ. *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích*. 1. vyd. Praha: Academia, 1988, 444 s., str. 8

¹⁶ Pojem průmyslová práva není veřejností příliš přijímán právě i s ohledem na neexistenci obdobného pojmu v terminologii ostatních zemí (tak lze například užít pojmu *Industrial property* či *Industrial property rights*, nikoliv však *Industrial rights*). K tomu srov. Např. VOJČÍK, Peter, *Priemyselne vlastnictvo v procese transformácie. Duševné vlastnictvo v procese transformácie právneho systému: IV. Lubyho právnické dni : medzinárodná konferencia, Bratislava, 23.-25. september 1996*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1997, 344 s. ISBN 80-7160-089-x, str. 228. Naopak jiní autoři považují tato označení za obdobná, srov. např. HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 113 s. ISBN 978-80-7380-363-6, str. 14: „...pojmy průmyslové vlastnictví a průmyslové právo lze považovat za synonyma.“, ELIÁŠ, Karel, Josef BEJČEK, Petr HAJN a Jiří JEŽEK. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5. vyd. Praha: Beck, 2007, XLII, 610 s. ISBN 978-80-7179-583-4, str. 528: „...též práva duševního vlastnictví, do nichž se v teorii zařazují zejména práva průmyslového vlastnictví (někdy též označována jako práva průmyslová), práva autorská a práva příbuzná.“ nebo BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4, str. 9: „Průmyslové vlastnictví a průmyslová práva jsou synonyma.“

k nehmotným statkům, zejména s ohledem na vlastnické pojetí majetkových práv náležejících k těmto statkům, by však dle mého názoru mělo být nadále užíváno výhradně pojmu průmyslové vlastnictví, což je i v souladu s poměrně konzistentním užitím označení průmyslové vlastnictví v nadnárodním měřítku.

Průmyslové vlastnictví je dle vzoru Pařížské úmluvy nejčastěji představováno výčtem předmětů, na něž se průmyslověprávní ochrana vztahuje. Původní výčet těchto předmětů z r. 1883 je neustále modifikován a rozšiřován; v současné době jsou jednotlivé předměty průmyslového vlastnictví pro přehlednost uspořádány podle jejich charakteristických znaků do tří kategorií.¹⁷ Jsou jimi práva k výsledkům tvůrčí činnosti, práva na označení a jiná průmyslová práva, přičemž

a) práva k výsledkům tvůrčí činnosti zahrnují:

- vynálezy (včetně biotechnologických vynálezů),
- užité vzory,
- průmyslové vzory,
- topografie polovodičových výrobků a
- ochranu odrůd rostlin;

b) mezi práva na označení patří:

- obchodní firma,
- ochranné známky,
- označení původu a zeměpisná označení a

---

¹⁷ Původně byla průmyslová práva dělena na dvě základní kategorie (srov. např. Slováková str. 13 nebo Opltová str. 7) – výsledky technické tvůrčí činnosti a práva na označení. Vzhledem ke stále se rozvíjejícím novým oblastem a novým předmětům, které nespádají ani do jedné z těchto kategorií (know-how, goodwill apod.), se však zdá vhodnější rozšířit průmyslové vlastnictví o další kategorii, prozatím bez souhrnného názvu – pouze označení jako jiná práva průmyslového vlastnictví.

- některá další označení;¹⁸
- c) kategorie jiná průmyslová práva představuje jakousi sběrnou skupinu jiných práv k průmyslovému vlastnictví. I přesto, že tyto předměty postrádají některé znaky charakteristické pro průmyslové vlastnictví, jsou zahrnovány do systému průmyslového vlastnictví, a to zejména s ohledem na jejich hospodářskou využitelnost. Pod jiná práva k průmyslovému vlastnictví spadá např.:
  - obchodní tajemství,
  - know-how, či
  - goodwill.

Samotné označení „průmyslové“ se nezdá býti nejmístnější, více by se dle mého názoru s ohledem na širokou škálu předmětů průmyslového vlastnictví hodilo označení hospodářské. Pokud však přihlédneme k dnes již tradičnímu označení těchto práv jako práva průmyslového vlastnictví společně s definováním práv k jeho předmětům jako práv na průmyslově využitelné imateriální předměty v nejširším možném významu,¹⁹ lze uzavřít, že název „průmyslové“ nečiní v praxi ani v teorii z interpretačního hlediska žádné zvláštní problémy a je více než vhodné jej v současné terminologii ponechat.

S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že v souladu s moderním trendem pojetí ochrany průmyslového vlastnictví zahrnuje průmyslové vlastnictví práva k nehmotným statkům průmyslově využitelným v tom nejširším možném pojetí. Oproti jiným předmětům duševního vlastnictví se vyznačuje především (s určitými výjimkami) vznikem ochrany vázaným na zápis těchto předmětů do veřejnoprávního rejstříku. To platí i pro vznik patentové ochrany.

---

¹⁸ Např. červený kříž či olympijský znak

¹⁹ VOJČÍK, Peter, Priemyselné vlastníctvo v procese transformácie. *Duševné vlastníctvo v procese transformácie právneho systému: IV. Lubyho právnické dni : medzinárodná konferencia, Bratislava, 23.-25. september 1996*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1997, 344 s. ISBN 80-7160-089-x, str. 228

1.3. Patentové právo

Patentovým právem se v objektivním smyslu rozumí soubor právních norem upravujících právní ochranu k vynálezu – originálního technického řešení, kterou v českém právním řádu v současné době ztělesňuje patent.²⁰ Ochrana vynálezů je v českém právním řádu upravena zákonem č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích (dále též „VynZ“ či „zákon o vynálezech“). Pojmy patent a vynález bývají v laické veřejnosti poměrně často zaměňovány. Hned na úvod je i zde třeba připomenout, že patent je formou právní ochrany, zatímco vynález je jejím předmětem. Patentovým právem v subjektivním smyslu se potom rozumí výlučné právo patentem chráněný vynález využívat, uvádět podle něj výrobky do oběhu a vyloučit z takového využití třetí osoby.²¹ Výraz patent pochází z latinského *litterae patentes*, což v překladu znamená otevřený dopis. Tento pojem pochází z Anglie, jednalo se o volně nezapečetěné sdělení vystavené k nahlížení a adresované poddaným.²² Dříve bylo na našem území užíváno po určitou dobu pojmu vynálezecké právo, po roce 1989 se však navrátilo pojmosloví patentové právo.²³ Samotné označení patentové právo je dle některých autorů sporné, jelikož odráží pouze majetkovou podstatu práva k vynálezu.²⁴ Jiní autoři naopak návrat k označení patentové právo po vzoru naší předválečné úpravy i úprav mezinárodních kvitují.²⁵

Patentové právo je ze systematického hlediska zařazováno do odvětví práva soukromého, a to zejména s ohledem na skutečnost, že jak složka osobnostní (právo na původcovství), tak složka majetková, jsou zakotveny v oblasti soukromého práva. Přesto obsahuje zákon o vynálezech i řadu ryze veřejnoprávních ustanovení, zejména v oblasti správního řízení.

---

²⁰ O jiných způsobech ochrany bude pojednáno zejména v kapitole Vývoj patentového práva

²¹ RADVANOVÁ, Senta, KRÍŽ Jan, aj. *Občanské právo hmotné*. 5., jubilejní a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 306 s. ISBN 978-80-7357-465-9, str. 236

²² HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 13

²³ K vynálezeckému právu blíže srov. kapitolu Vývoj patentového práva

²⁴ TELEČEK, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1994, 344 s. ISBN 80-85765-11-x, str. 212

²⁵ PÍTRA, Vladimír. *K některým aktuálním otázkám průmyslových práv, zejména práva patentového*. Právo a podnikání. 12199228-31, s. 28-31, str. 29

Český právní řád v souladu s mezinárodní úpravou i úpravou v jiných zemích neobsahuje legální definici pojmu **vynález**, jak tomu bylo v předchozí právní úpravě.²⁶ Dnešní zákon o vynálezech stanoví hmotněprávní kritéria (v teorii nazývána jako kritéria či podmínky patentovatelnosti), při jejichž naplnění je daný výsledek tvůrčí duševní činnosti způsobilý k udělení patentové ochrany. Mezi podmínky patentovatelnosti patří podle ust. § 3 VynZ novost, výsledek vynálezecké činnosti a průmyslová využitelnost.

Vynález je nový, není-li součástí stavu techniky.²⁷ Stavem techniky se přitom rozumí vše, k čemu byl před dnem, od něhož přísluší přihlašovatel právo přednosti,²⁸ umožněn přístup veřejnosti. Vynález je výsledkem vynálezecké činnosti, jestliže pro odborníka nevyplývá zřejmým způsobem ze stavu techniky.²⁹ Konečně vynález se považuje za průmyslově využitelný, může-li jeho předmět být vyráběn nebo jinak využíván v průmyslu, zemědělství. Všechny ze tří uvedených podmínek patentovatelnosti jsou v odborné literatuře a judikatuře podrobněji rozebrány, pro jejich bližší zkoumání si proto na ně dovoluji odkázat.³⁰

Kromě pozitivního vymezení vynálezu jej vymezuje zákon o vynálezech i negativně, kdy v odst. 2 ust. § 3 uvádí demonstrativní výčet předmětů, jež se za vynález nepovažují. Jsou jimi objevy, vědecké teorie a matematické metody, estetické výtvary, plány pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti, jakož i programy počítačů a konečně podávání informací.

I v případě, že se určité tvůrčí řešení považuje za vynález, neznamená to bez dalšího, že bude na tento vynález udělena patentová ochrana. Zákon o vynálezech dále v ust. § 4 uvádí výluky z patentovatelnosti. Tyto výluky jsou absolutní, působí tedy

---

²⁶ Např. v zákoně č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích. K vývoji patentového práva na našem území viz kapitolu Vývoj patentového práva

²⁷ Ust. § 5 odst. 1 VynZ

²⁸ K pojmu právo přednosti a přihlašovatel srov. dále kapitolu Základní zásady patentového práva a Subjekty patentového práva.

²⁹ Ust. § 6 odst. 1 VynZ

³⁰ Blíže srov. např. JEŽEK, Jiří. Patentový zákon, zákon o užitných vzorech: komentář. 1. vyd. Praha: Beck, 1998, XI. ISBN 80-7179-173-3, str. 42-51, HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. Práva k průmyslovému vlastnictví. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 41-62 či RŮŽIČKA, Michal, OPLTOVÁ, Milena, KNAP, Karel a KRÍŽ, Jan. Práva k nehmotným statkům. 1. vyd. Praha: Codex, 1994, 245 s. ISBN 80-901185-3-4, str. 23-30

i v případě, že řešení splňuje hmotněprávní podmínky patentovatelnosti.³¹ Mezi takové výluky spadají vynálezy, jejichž využití by se přičilo veřejnému pořádku nebo dobrým mravům a dále odrůdy rostlin a plemena zvířat nebo biologické způsoby pěstování rostlin či chovu zvířat.³²

1.4 Shrnutí první kapitoly

Závěrem této kapitoly lze shrnout, že pojmy v oblasti duševního vlastnictví nejsou (a ani nemohou být) dostatečným způsobem definovány, neboť vývoj v této oblasti práva je natolik progresivní, že by jednotlivé definice musely být tak široké, aby byly s to postihnout jejich měnící se obsah. Lze je však poměrně uspokojivě definovat souhrnem shodných charakteristických rysů, případně výčtem předmětů spadajících do té či oné podkategorie a předmětu práva duševního vlastnictví.

---

³¹ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář*. 1. vyd. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x, str. 13

³² To však neplatí pro mikrobiologické způsoby a výrobky těmito způsoby získané.

2. VÝVOJ PATENTOVÉHO PRÁVA

Technický pokrok doprovází vývoj lidské civilizace již od svých počátků, ať již se jednalo o vynalezení prvních primitivních nástrojů jako pěstní klín či vynález kola. V době mnohem pozdější pak s dalším rozvojem civilizace přichází i první pokusy důmyslné výsledky tvůrčí činnosti chránit a nárokovat si jejich další tvorbu. Skutečný rozkvět potom nastal v období průmyslové revoluce, kdy došlo k rapidnímu nárůstu nových vynálezů a jejich upotřebení v průmyslu a obchodu. S tím sílil požadavek na ještě vyšší a potřebnější ochranu těchto řešení. V tuto dobu se pochopitelně ještě nedá hovořit o patentovém právu, lze však již vyzorovat jisté rysy charakteristické pro systém patentové ochrany.

Studium předchozí právní úpravy, jakož i jejího celkového vývoje, je dle mého názoru důležité, neboť historickoprávní komparace by měla napomoci pochopení smyslu existence současné právní úpravy. Vývoj patentového práva (nejen) na našem území nelze pominout, např. již v období první republiky fungoval v tehdejší Československé republice poměrně rozvinutý systém patentové ochrany s řádným institucionálním aparátem. Bohužel v důsledku druhé světové války a společenského převratu v letech následujících došlo k přetržení tohoto zdárného vývoje a patentové právo s jeho základními principy, jimiž se budu dále rovněž zabývat, bylo poměrně razantně potlačeno a modifikováno – ostatně jako rozsáhlá oblast soukromého práva. Bez důkladného zkoumání historických souvislostí by tak bylo lze lehce nabýt dojmu (a mnohdy tomu tak i bývá), že po revoluci v roce 1989 a návratu k demokratickému právnímu státu nebylo v oblasti patentového práva na co navazovat, jak uvádí Trimble.³³

2.1 Počátky patentového práva

Na samém počátku patentového práva zřejmě stála snaha obchodníků a řemeslníků (ostatně jako i dnes) ochránit své jedinečné řešení určitého problému a ideálně získat monopolní postavení na trhu. Například v oblastech starověkého Egypta a Babylónie byly výrobky a postupy převyšující dostupnou úroveň techniky utajovány

---

³³ TRIMBLE, Marketa, *The Patent System in Pre-1989 Czechoslovakia*, (2013). Scholarly Works.Paper 810, [cit. 2014-02-24] Dostupné z: <http://scholars.law.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1833&context=facpub>

právě za účelem získání a uchování monopolního postavení výrobců. V Babylónii byl další technický pokrok stimulován odměnou za zlepšení fungování zemědělství. Nejstarší dochovanou psanou zmínku o právu podobnému základním principům dnešního patentového práva, byť se nejednalo o oblast techniky, představuje právní úprava řeckého městského státu Sybaris z přibližně 5. stol. př. n. l., kdy kuchař, který vynalezl určitý pokrm, získal po dobu jednoho roku výlučné právo vynalezený pokrm využívat a osobovat si z něj veškerý zisk. Toto právo mělo motivovat ostatní k práci, čímž měl být zajištěn další pokrok.³⁴

S patentovou ochranou byla již od počátků svého vývoje spojována zvláštní výsada panovníka udělená tvůrci vynálezu. Tuto výsadu představovalo časově omezené právo tvůrce vytvořenou novinku výlučně využívat. Po určité době přešlo toto právo na panovníka (resp. stát) nebo bylo dáno k dispozici společnosti. V období středověku byla ochrana vynálezů založená na systému udělování privilegií a monopolů, jež však panovník uděloval zcela dle svého uvážení. Mohlo se jednat o cokoliv od finančních benefitů, výhodnějšího zdanění či exempci z jednotlivých zákonů.³⁵ Zavedení privilegií s sebou přineslo vznik konkurence a podnítilo zájem o další vynálezeckou činnost.

Mezi první oblasti, kde byla udělována privilegia na vynálezy, patřila Florencie. Ve Florencii získal roku 1421 architekt Filippo Brunelleschi zvláštní výsadu na osobitý způsob převozu nákladu mramoru po řece Arno pomocí člunu se speciálním zvedacím zařízením. Toto privilegium mu bylo uděleno po dobu tří let a Brunelleschi současně s ním obdržel i právo zapálit loď, jež by tuto výsadu porušila.³⁶ Prvním obecně závazným předpisem se potom může pyšnit Benátská republika, která dne 19. března 1474 vydala dekret o ochraně vynálezů na území Benátské republiky.³⁷ Dekret

---

³⁴ ATHENAEUS: *The Deipnosophists – book 12*, translated by C.D. Yonge, 1854, str. 519 [cit. 2014-02-17] Dostupné z: <http://www.attalus.org/old/athenaeus12a.html>

³⁵ FISHER, Matthew. *Fundamentals of patent law: interpretation and scope of protection*. Oxford: Hart Pub., 2007, xxi, 425 s. ISBN 978-1-84113-692-9, str. 28

³⁶ SCHWABACH, Aaron. *Intellectual property: a reference handbook*. p. cm. Pub., 2007, ISBN 978-1-59884-046-9, str. 153 [cit. 2014-24-02] Dostupné z: http://books.google.cz/books?id=DAheQ2DI2NQC&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

³⁷ MOORE, Adam, *Intellectual Property*, The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2011 Edition), Edward N. Zalta (ed.), [cit. 2014-02-17] Dostupné z: <http://plato.stanford.edu/entries/intellectual-property/>

v poměrně stručném textu³⁸ stanovil základní principy charakteristické pro moderní patentové právo – na rozdíl od individuálně postaveného systému privilegií (které mohlo být uděleno prakticky komukoliv) přiznával dekret ochranu vynálezům, vynález musel být nový a výsledkem vynálezecké činnosti. Dále zakotvil princip teritoriality, princip výlučnosti a časové omezenosti, registrační princip, zavedl náhradu za porušení patentového oprávnění a dokonce zakotvil institut nucené licence.³⁹ Tento dekret byl, jak je zřejmé, na svou dobu (a navzdory napříč společenskými vrstvami usazené nevoli týkající se vynálezeckví) velmi pokrokový, a přestože jeho aplikace byla omezena pouze na území Benátské republiky, poměrně rychle se povědomí o něm rozšířilo do celé Evropy a stal se tak inspirací pro další země jako Francie, Německé země či Holandsko.

Mezi kolébkou systému privilegií však patřila bezesporu Anglie. Zde se udělování privilegií poměrně rychle rozmohlo, již ve 13. století platilo, že privilegium bude uděleno tomu, kdo přiveze do Anglie jakoukoliv novinku z oblasti manufaktury. První privilegia nebyla udělována jednotlivcům, nýbrž celým skupinám řemeslníků. Nejstarší zmínka o udělení privilegia na vynález je pak datována rokem 1440 a jeho udělením se může pyšnit John Shiedam (a jeho společníci), který privilegium získal na proces zpracování soli. Zajímavostí je, že privilegium v roce 1452 získali i čeští horníci díky jejich znalosti vědeckých metod v dolování.⁴⁰ Individuální privilegium bylo poprvé uděleno zřejmě roku 1449, kdy Jindřich IV. udělil na dobu dvaceti let Johnovi z Utynamu výsadu na způsob výroby barevného skla. Podle historiků však takto udělené

---

³⁸ FISHER, Matthew. *Fundamentals of patent law: interpretation and scope of protection*. Oxford: Hart Pub., 2007, xxi, 425 s. ISBN 978-1-84113-692-9, str. 26: „...every person who shall build any new and ingenious device in this City, not previously made in our Commonwealth, shall give notice...It being forbidden to every other person in any of our territories and towns to make any further device conforming with and similar to said one, without the consent of the author, for the term of ten years. And if anybody builds in violation hereof, ... inventor shall be entitled to have him summoned before and magistrate the said infringer shall be constrained to pay him [one] hundred ducats; and the device shall be destroyed at once. It being, however, within the power and discretion of the Government, in its activities, to take and use any such device and instrument.”

³⁹ Během prvních 75 let své existence bylo registrováno více než 100 patentů, na rozdíl od přibližně 10 jednotlivě uděleným oprávněním v období předcházejícím. Odborníci však sporují, nakolik dekret skutečně podpořil další inovace a zda nárůst chráněných vynálezů nesouvisel pouze se všeobecným pokrokem, pro dobu renesance tak charakteristickým.

⁴⁰ FISHER, Matthew. *Fundamentals of patent law: interpretation and scope of protection*. Oxford: Hart Pub., 2007, xxi, 425 s. ISBN 978-1-84113-692-9, str. 29

privilegium představovalo spíše výjimku z pravidla, další individuální privilegia se začala prokazatelně udělovat až přibližně o sto let později.⁴¹

Zvláštností tehdejšího systému bylo přitom udělování výsad nejen na vynálezy, ale udělovány byly i obchodní a výrobní monopoly. Privilegia (a monopoly) tedy nebyla udělována pouze vynálezům, nýbrž poměrně často i obchodníkům a řemeslníkům, což však významně ochromovalo obchod, jakož i s ním související rozvoj společnosti. Další brzdou silou tehdejšího vývoje byla i soustava cechů, v té době rozšířená po celé Evropě. Z toho důvodu byl roku 1623 přijat antimonopolní zákon - Statute of Monopolies,⁴² který prohlásil veškerá do té doby udělená privilegia za neplatná, nadále ponechal pouze patenty na vynálezy prvních a skutečných vynálezců a nahradil pojmy privilegium a monopol společným názvem patent. Patentovou ochranu stanovil na dobu 14 let a patenty měly představovat nástroj k podpoření inovace, ať už skrze dovoz, či domácí vynálezeckou činnost, za současného zlepšení soutěžního prostředí - zrušením privilegií došlo současně ke zrušení monopolů. Statute of Monopolies je považován za první moderní předpis patentového práva a stal se vzorem patentové ochrany pro další státy, zejména pro americký systém patentového práva.

2.2. Vývoj patentového práva na území ČR

2.2.1 Středověk

Rovněž na našem území byl rozvoj patentového práva spojen nejprve s udělováním privilegií. Jak jsem již uvedla výše, česká znalost v oblasti dolování byla známa i za hranicemi. Nikoho snad proto nepřekvapí, že první privilegium týkající se vynálezu bylo uděleno na vybudování zařízení k čerpání vody z dolů, a to roku 1315 pánům Konrádovi z Kamene a Husovi z Krásné Hory.⁴³ Na vynálezy a nové výrobky byla stejně jako v zahraničí udělována privilegia výlučná, jež udělila výlučné právo k využití určitého vynálezu a tak jakési kořeny práva podobného patentnímu právu.

---

⁴¹ TELEC, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1994, 344 s. ISBN 80-85765-11-x, str. 213

⁴² CORNISH, W, David LLEWELYN a Tanya Frances APLIN. *Intellectual property: patents, copyright, trademarks and allied rights*. 7th ed. London: Sweet & Maxwell, 2010, cviii, ISBN 978-1-84703-923-1, str. 110

⁴³ Stalo se tak Janem Lucemburským dne 29.3.1315, privilegium bylo uděleno na vybudování zařízení pro doly ve Staré Hoře (poblíž Jihlavy). Bližší viz např. Encyklopedie dějin města Jihlava: *Povolení budování vodního náhonu ke starým horám*. [cit. 2014-02-19] Dostupné z: http://encyklopedie.brna.cz/home-mmj/?acc=profil_udalosti&load=115

V roce 1810 byl přijat rakouský zákon o privilegiích, prvním samostatným zákonem upravujícím ochranu vynálezů na našem území byl však až císařský patent z roku 1832, vydaný císařem Františkem II.⁴⁴ Na základě tohoto patentu bylo uděleno více než 5000 privilegií na vynálezy. V souvislosti s průmyslovou revolucí a přeměnou výrobních vztahů přestal být postupně císařský patent vyhovujícím a úhelným kamenem patentového práva se 11. ledna 1897 stal říšský patentový zákon č. 30/1897 ř. z., nazývaný také **patentní zákon**.

2.2.2 Moderní patentové právo

Po vzniku samostatné Československé republiky byl do československého právního řádu rakouský patentní zákon recipován zákonem č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého. Rakouský patentní zákon však nebyl jediným předpisem patentového práva platným na našem území. Vedle něj totiž platil na území Slovenska a Podkarpatské Rusi uherský zákon o vynálezeckých patentech z roku 1895. Za účelem odstranění tohoto dualismu byl proto o rok později přijat zákon č. 305/1919 Sb. z. a n., týkající se prozatímních opatření na ochranu vynálezů,⁴⁵ který pro celé území Československé republiky ponechal v platnosti rakouský patentní zákon. Tento předpis zároveň zřídil patentní úřad a patentní soud, oba se sídlem v Praze a provedl další minoritní změny patentního zákona v souvislosti s novými podmínkami suverénního státu.⁴⁶

---

⁴⁴ ZÁBRŠ, Aleš. *Patentové právo ČSFR*. 1. vyd. Praha: Federální úřad pro vynálezy, 1992, 83 s. ISBN 80-85100-29-0, str. 5

⁴⁵ K názvu zákona č. 305/1919 Sb., „jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezu“, nutno podotknout, že dle poznámky k návrhu zákona měl rakouský patentní zákon platit na našem území pouze dočasně, jelikož se považovalo za „*nutno provéstí pronikavou reformu právní ochrany veškerého živnostenského vlastnictví*.“ Dle Evy Biskupové se lze jen dohadovat, zda budoucí rozsáhlá změna systému patentového práva v druhé polovině 20. století byla tou pronikavou reformou, kterou měli zákonodárci na mysli. Vzhledem vývoji patentového práva v období první republiky se však s tímto názorem neztotožňuji. Jak uvádí poznámka návrhu zákona, již částečně citovaná, „*tuto reformu nelze provéstí přirozeně tak rychle*.“ Pokud by bývali měli zákonodárci skutečně na mysli podobným směrem vedenou reformu patentního práva, jakým byl vývoj po roce 1952, zcela jistě by dle mého názoru již v období před druhou světovou válkou podnikli alespoň dílčí kroky vstříc tomuto vývoji. Blíže srov. např. 90 let Patentového úřadu v Praze: 1919-2009. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví České republiky, 2009, 126 s. ISBN 978-807-2820-764, str. 11

⁴⁶ Platnost rakouského patentního zákona byla zákonem č. 252/1922 Sb. z. a n. rozšířena i na území Hlučínska, jež bylo k Československé republice připojeno v roce 1920 na základě čl. 83 Versaillské smlouvy (na jehož území platil do té doby patentový zákon říšskoněmecký z roku 1891).

Rok 1919 je výrazným mezníkem rovněž z toho důvodu, že v témže roce přistoupilo Československo k Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví.⁴⁷

Rakouský patentní zákon patřil ve své době k nejvýznamnějším a nejpokrokovějším patentovým předpisům v Evropě. Příkladem se sluší uvést nejpodstatnější charakteristiky zákona. Ten dle ustanovení § 1 považoval za patentovatelný vynález novou, technicky vyjádřenou tvůrčí myšlenku, udávající cestu k řešení technického problému a vedoucí k určitému technickému účinku, který je možno živnostensky zužítkovat.⁴⁸ Jak je vidno, rovněž jako současné patentové právo, ani tento zákon neobsahoval legální definici vynálezu. Dle ustanovení § 14 patentního zákona se patent na vynález uděloval na dobu 15 let, a to původcům, přičemž za původce se považovali první přihlašovatelé, pokud se neprokázal opak.⁴⁹ Majitel patentu byl oprávněn výlučně předmět patentu po živnostensku vyrábět, uvádět do obchodu, mít na prodej nebo jej užívat.⁵⁰ Dále například přiznával zvláštní ochranu osobám ve služebním poměru. Zvláštností rakouského patentního zákona bylo ustanovení § 114 odst. 9, které umožnilo přiznat patent na vynález chudým díky pozdržení, resp. osvobození od platby udržovacích poplatků na vynález. Za zmínku rovněž zcela jistě stojí, že k rakouskému patentnímu zákonu byl vydán rozsáhlý komentář, který dodnes nebyl překonán a zůstává zdrojem informací a poučení i pro současné studium patentového práva. Autorem, který celé dílo sestavil a krom komentáře k jednotlivým ustanovením do publikace zahrnul rovněž četnou judikaturu, byl tehdejší odborný referent Patentního úřadu František Vitáček.

Co se týče Patentního úřadu v období první republiky, skládal se z presidenta úřadu, jeho náměstka a počtu řádných a mimořádných členů, kdy mimořádní členové byli úředníci jmenovaní do funkce na dobu pěti let. Patentní úřad se dělil na přihláškové, stížnostní a zrušovací oddělení. Funkčně podléhal Ministerstvu průmyslu a obchodu. Činnost úřadu ovšem narušil příchod druhé světové války, navázal na něj až

---

⁴⁷ Česká republika je v současné době vázána jejím Stockholmským zněním, vyhl. č. 64/1975 Sb.

⁴⁸ VITÁČEK, František. *Československý patentní zákon s příslušnými zákony, nařízeními, vyhláškami a státními smlouvami, jakož i s rozhodnutími od r. 1899 do doby přítomné*. V Praze: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1933, XIII, 742 s., str. 61

⁴⁹ K problematice vyvratitelné domněnky přihlašovatele coby původce vynálezu srov. blíže kapitolu Subjekty patentového práva.

⁵⁰ ZÁBRŠ, Aleš. *Patentové právo ČSFR*. 1. vyd. Praha: Federální úřad pro vynálezy, 1992, 83 s. ISBN 80-85100-29-0, str. 8

Úřad průmyslového vlastnictví, zřízený zákonem č. 21/1993 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky.⁵¹

V souvislosti s druhou světovou válkou došlo k pozastavení dosavadního vývoje patentového práva, který sice krátce pokračoval v poválečných letech, načež byl však po další půlstoletí přetržen. Posledním přijatým předpisem bylo nařízení č. 345/1938 Sb., kterým se dočasně prodlužují lhůty na předkládání prioritních dokladů při přihlašování patentů, jež legislativně řešilo mimořádné poměry, které vznikly v předvečer zániku Československé republiky.⁵² Dle pokynu Německé říše neměl od roku 1940 Patentní úřad přijímat nové přihlášky a celá patentová agenda byla převedena do gesce říšského patentního úřadu v Berlíně, zároveň byla platnost patentů vydaných v Německu rozšířena i na území Protektorátu. Patentní úřad tak byl ve své činnosti zcela ochromen.⁵³ V roce 1944 byla nařízena likvidace patentního úřadu. Velká část úřadu byla rozestěhována na různá místa v Praze a převážná část úřednického aparátu byla převedena do jiných zaměstnání. Za tohoto stavu došlo k osvobození českého území a k ukončení 2. světové války.⁵⁴

Vzhledem k narušení patentových práv (ale i práv týkajících se živnostenského vlastnictví, živnostenských vzorků a ochranných známek) během 2. světové války byly členské státy Pařížské úmluvy (a tedy i Československo) svolány na mezinárodní konferenci v Neuchâtelu, jež 8. února 1947 vyústila v uzavření Dohody o zachování nebo obnově práv živnostenského vlastnictví, dotčených druhou světovou válkou, včetně dvou protokolů a následně byla ratifikována Československou republikou.⁵⁵ Na přijetí této dohody navázal **zákon č. 52/1948 Sb., o mimořádných opatřeních v oboru**

---

⁵¹ Neznamená to samozřejmě, že by toto mezidobí nebylo nijak institucionálně zajištěno. Po druhé světové válce byl roku 1952 zřízen Úřad pro vynálezy a zlepšovací náměty, na jehož činnost později navázal Úřad pro vynálezy, resp. Státní úřad pro vynálezy a normalizaci. Po několika dalších etapách vývoje konečně vznikl v rámci rozdělení bývalého Československa již zmíněný Úřad průmyslového vlastnictví. Zdroj: Úřad průmyslového vlastnictví. Historie. [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/upv/zakladni-informace/historie.html>

⁵² MURÍŇ, Peter. *Priemyselné práva a právo vyšľachtiteľov*. Bratislava: Epos, 2004, 607 s. ISBN 80-8057-619-x, str. 194

⁵³ 90 let Patentového úřadu v Praze: 1919-2009. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví České republiky, 2009, 126 s. ISBN 978-807-2820-764, str. 28

⁵⁴ Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé, 96. *Schůze* 11. března 1948 [2014-02-19] Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1946uns/stenprot/096schuz/s096003.htm>

⁵⁵ Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé 1947. 3. *zasedání Důvodová zpráva k vládnímu návrhu č. 605* [cit. 2014-02-19] Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1946uns/tisky/t0605_00.htm

ochrany vynálezů, který zejména prodloužil prioritní lhůty, jakož i další lhůty související. Zákon č. 7/1952 Sb., o přechodných opatřeních v oboru patentů, potom ponechal patenty udělené Patentovým úřadem v Berlíně za 2. světové války v platnosti.

2.2.4 Vynálezecké právo

V souvislosti s přeměnou hospodářské politiky státu z kapitalistické společnosti na centrálně řízenou ekonomiku v únoru 1948 došlo k postupné degradaci patentového práva, jež vyvrcholila přijetím zákona č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, a k přetržení dosavadního vývoje patentového práva. Legalita patentového práva utlumena na dalších několik desítek let.⁵⁶ Společně s razantní proměnou patentového práva došlo i ke změně v terminologii, jelikož název patentové právo vychází z označení práva k vynálezu – patentu a ne z předmětu ochrany, jímž je vynález; napříště byla práva k vynálezům nazývána jako vynálezecké právo. Odklon od dosavadního pojmosloví rovněž souvisel s potlačením majetkových práv k vynálezu.

Rakouský patentní zákon platil (vyjma období 2. světové války) na našem území až do roku 1952, kdy došlo k zespolečenštění výrobních prostředků. V důsledku těchto a dalších politickohospodářských změn byl patentní zákon zrušen a nahrazen **zákonem č. 6/1952 Sb., o vynálezech a zlepšovacích námětech (dále jen „zákon z roku 1952“)**, jenž zároveň zřídil Úřad pro vynálezy a zlepšovací náměty. Tento zákon již byl poznamenaný tehdejší úpravou Sovětského svazu a po vzoru maďarské právní úpravy zavedl institut nabídky vynálezu státu,⁵⁷ která společně s úvodními ustanoveními zákona představovala první přetržení dosavadního vývoje a odklon od právních úprav států západního bloku. Nabídka vynálezu státu mohla být učiněna buď dobrovolně či povinně. Povinně byla učiněna v případě, že vynález byl vytvořen v souvislosti s oborem práce nebo původce vynálezu splnil jeho vypracováním jen svůj závazek ke státu nebo podniku nebo byla původci poskytnuta hmotná podpora při jeho

---

⁵⁶ RADVANOVÁ, Senta, KŘÍŽ Jan, aj. *Občanské právo hmotné*. 5., jubilejní a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 306 s. ISBN 978-80-7357-465-9, str. 235

⁵⁷ RINGL, Antonín a PÍTRA, Vladimír. *Vynálezecké právo*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1981. 533, [3] s. Zákony - pozn. vydání, str. 62

vypracování.⁵⁸ Tento poměrně podrobný výčet však měl za výsledek, že valná většina nabídek státu spadala právě pod nabídky povinné. V případě, že ve lhůtě 60 dní (nejdéle však ve lhůtě 1 roku v případě obsáhlejšího šetření) stát nabídku přijal, měl výlučné oprávnění používat vynález a nakládat s ním. Za přijatý vynález náležela původci odměna, pokud však původce s povinným přihlášením nesouhlasil, mohl požádat Úřad pro vynálezy, aby se věcí zabýval a o povinné nabídce rozhodl.

Stejně jako rakouský patentní zákon neobsahoval zákon z roku 1952 legální definici pojmu vynálezu, stanovil ochranu na vynález rovněž na dobu 15 let a v případě, že nedošlo k přijetí vynálezu státem, opravňoval původce k výlučnému užívání předmětu vynálezu. Dále stanovil možnost převodu patentu na jinou osobu či udělení licence na vynález. Z dikce zákona lze poměrně jasně vyčíst snahu tehdejších tvůrců návrhu zákona – zastánců předválečné právní úpravy – o zachování předválečného patentového práva udržení základních prvků moderního patentového práva.⁵⁹ Vždyť kromě zmíněné povinné nabídky vynálezu státu, změny terminologie a úvodních ustanovení proklamujících socialistické zřízení nadále připomínal úpravu předválečnou.

Platnost tohoto zákona však s ohledem na tuto skutečnost neměla dlouhé trvání, vynálezecký zákon z roku 1952 se stal pro nedostatečný soulad s komunistickou doktrínou předmětem rozsáhlé kritiky a již o pět let byl tedy později přijat **zákon č. 34/1957 Sb., o vynálezech, objevech a zlepšovacích návrzích**. Tato úprava byla již zcela administrativně direktivní povahy. Zákon zavedl institut odevzdání vynálezu státu, který nahradil předchozí úpravu nabídky vynálezu státu. V případě, že byl vynález vytvořen v souvislosti s prací v podniku nebo za hmotné podpory podniku, příslušelo státu přímo ex lege právo k využití vynálezu. V tom případě však původci náležela odměna na základě smlouvy mezi ním a subjektem využívajícím vynález. Další podstatnou změnu představovala skutečnost, že převod patentu nebyl přípustný a s vynálezy tedy nadále nebylo lze obchodovat. O udělení patentu na vynález

---

⁵⁸ ZÁBRŠ, Aleš. *Patentové právo ČSFR*. 1. vyd. Praha: Federální úřad pro vynálezy, 1992, 83 s. ISBN 80-85100-29-0, str. 9

⁵⁹ TRIMBLE, Marketa, *The Patent System in Pre-1989 Czechoslovakia*, (2013). Scholarly Works.Paper 810, [cit. 2014-02-24] Dostupné z: <http://scholars.law.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1833&context=facpub>

rozhodoval Státní úřad pro vynálezy a normalizaci,⁶⁰ ochrana byla udělována na dobu 15 let. Zákon nově stanovil podmínky patentovatelnosti následovným způsobem: vynález musel vyřešit technický problém, musel být nový a znamenat pokrok proti dosavadnímu stavu techniky, projevující se novým nebo vyšším účinkem, muselo být možné předmět vynálezu průmyslově vyrábět nebo podle něj postupovat při provozování výroby. Oproti předchozím úpravám tedy postrádal požadavek, že řešení musí mít tvůrčí úroveň.⁶¹ Rovněž otázka pokroku oproti dosavadnímu stavu techniky se ukázala jako problematická, v praxi často docházelo k podávání pokrokových řešení s vyšším účinkem, která stav techniky nijak neobohacovala.

V polovině 60. let bylo rozhodnuto o vypracování **kodexu průmyslových práv**. Jeho realizace však byla přerušena a práce na něm ustaly po srpnové okupaci vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968 a bylo rozhodnuto o přijetí nového zákona, který by odpovídal leninským principům autorského osvědčení, jakož i nastoleným socialistickým společenským vztahům.⁶²

V souvislosti s přeměnou v socialistický stát začala být práva k vynálezu z ekonomického hlediska chápána jako monopol.⁶³ V roce 1972 byl tedy přijat **zákon č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích** (dále též „zákon z roku 1972“), s účinností od 1.1.1973 a platil na našem území po bezmála další dvě desetiletí. Zákon z roku 1972 jako typický socialistický zákon představoval dovršení socialistické transformace státu. Nejvýznamnější změnou bylo nahrazení nabídky vynálezu státu ze zákona č. 6/1952 Sb., a odevzdání vynálezu státu ze zákona č. 34/1957 Sb., autorským osvědčením. Podstata autorského osvědčení spočívala v ideji, že vynález, na který bylo uděleno autorské osvědčení, se stane národním majetkem a o jeho řádné využívání bude pečovat ustanovený správce majetku. Autorská osvědčení se udělovala na vynálezy vytvořené v pracovním poměru k (socialistické) organizaci nebo za její hmotné podpory, na vynálezy látek v souvislosti

---

⁶⁰ *90 let Patentového úřadu v Praze: 1919-2009*. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví České republiky, 2009, 126 s. ISBN 978-807-2820-764, str. 17

⁶¹ *90 let Patentového úřadu v Praze: 1919-2009*. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví České republiky, 2009, 126 s. ISBN 978-807-2820-764, str. 30

⁶² ZÁBRŠ, Aleš. *Patentové právo ČSFR*. 1. vyd. Praha: Federální úřad pro vynálezy, 1992, 83 s. ISBN 80-85100-29-0, str. 6

⁶³ RADVANOVÁ, Senta, KRÍŽ Jan, aj. *Občanské právo hmotné*. 5., jubilejní a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 306 s. ISBN 978-80-7357-465-9, str. 236

se získáváním nebo využíváním jaderné energie a na vynálezy léčiv, chemicky vyrobených látek, poživatin a průmyslových produkčních mikroorganismů. Udělení autorského osvědčení na vynález vytvořený ve vztahu k socialistické organizaci bylo odůvodněno tím, že „společnost umožnila autorovi zcela nebo zčásti vytvoření vynálezu; je proto jistě spravedlivé a odůvodněné, aby společnost mohla také těchto vynálezů využívat.“⁶⁴ Cílem úpravy bylo, aby vynález skutečně sloužil všeobecnému využití vynálezu, čímž měla být podpořena další inovace a technický pokrok, záměr se však zcela minul účinkem.

Přijetím zákona z roku 1972 došlo k završení vývoje vynálezeckého práva, založeného na principu nevýlučnosti, vynálezy chráněné autorským osvědčením mohly dle svého uvážení využívat všechny socialistické organizace, což představovalo prakticky všechny společnosti. Vedle autorského osvědčení ponechal zákon možnost ochrany vynálezu patentem. Důvodem ponechání této formy ochrany bylo členství Československa v Pařížské úmluvě. V případě udělení patentu získal majitel vynálezu výlučné dispoziční právo s tímto patentem, přičemž úprava ochrany vynálezu prostřednictvím patentu byla pro tuzemské původce prakticky nevyužitelná. Zákon z roku 1972 sice ponechal jakousi možnost volby mezi autorským osvědčením a patentem (až na výjimky uvedené v ust. § 28 cit. zákona), avšak naprostou většinu případů (více než 99%)⁶⁵ představovala ochrana vynálezů prostřednictvím autorského osvědčení, přičemž zbývající 1% tvořili většinou státní příslušníci západního bloku - „kapitalistických států“.

Za autorské osvědčení se neplatily žádné poplatky, platilo po neomezeně dlouhou dobu. Autorské osvědčení tedy přiznávalo a stvrzovalo osobnostní právo původce vynálezu, zároveň ale odebralo právo dispoziční. V případě využití takového vynálezu měl vynálezce právo na odměnu, závislou na společenském prospěchu z tohoto využívání. Na práva k průmyslovému vlastnictví se pohlíželo primárně jako na práva osobnostní, práva majetková měla až sekundární povahu a byla značně omezena,

---

⁶⁴ RINGL, Antonín a PÍTRA, Vladimír. *Vynálezecké právo*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1981. 533, [3] s. Zákony - pozn. Vydání, str. 69

⁶⁵ Boháček však uvádí poněkud střízlivější údaje: „Z celkového počtu 6 až 10 tisíc přihlašovaných vynálezů ročně bylo přihlašováno pouze 10-15% žádostí o udělení patentu, téměř výlučně zahraničními přihlašovatelí.“ Zdroj: BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4, str. 170

v podstatě pouze na zmíněné právo na autorskou odměnu. Omezení majetkové dispozice se však s ohledem na netržní hospodářství nejevilo jako nikterak významná skutečnost, navíc panovala ve společnosti všeobecná představa, že vynálezy nemají směnnou hodnotu.⁶⁶ Tato úprava platila ve většině dalších socialistických států, například v právní úpravě NDR měl ale autor vynálezu právo žádat dle své volby o udělení hospodářského patentu či výlučného patentu.

2.2.5 Transformace právního systému

Majitelé průmyslových práv si však hodnotu jejich předmětů a možnosti obchodování s nimi začali postupně uvědomovat.⁶⁷ Vznikaly tak snahy novelizovat zákon č. 84/1972 Sb., jelikož brzdil aktivitu podniků. Rovněž s ohledem na ratifikaci Pařížské unijní úmluvy⁶⁸ bylo třeba změnit celkové pojetí vynálezů. Výsledkem bylo v roce 1986 novelizování vyhlášek týkajících se odměňování, správy a tematického plánování⁶⁹ a dokonce se začalo pracovat na změně zákona.

Vzhledem k zásadní změně společenskoekonomických poměrů v roce 1989 a v souvislosti s přechodem k tržnímu hospodářství přestal stávající zákon z roku 1972 vyhovovat tehdejšímu poměrům a bylo potřeba připravit novou právní úpravu patentového práva. Bylo přitom jasné, že toho nemůže být dosaženo novelou, nýbrž novým zcela předpisem.⁷⁰

Právní rámec ochrany vynálezů byl zakotven v čl. 34 Listiny základních práv a svobod.⁷¹ Ta v odstavci prvním čl. 34 stanoví, že práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem. Zákon z roku 1972 však již s účinností od 1. ledna 1990 nahradil zcela nový **zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových**

---

⁶⁶ PÍTRA, Vladimír. *K některým aktuálním otázkám průmyslových práv, zejména práva patentového*. Právo a podnikání. 12199228-31, s. 28-31, str. 30

⁶⁷ VOJČÍK, Peter. *Priemyselné vlastníctvo v procese transformácie. Duševné vlastníctvo v procese transformácie právneho systému: IV. Lubyho právnické dni : medzinárodná konferencia, Bratislava, 23.-25. september 1996*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1997, 344 s. ISBN 80-7160-089-x, str. 221

⁶⁸ Vyhláška č. 64/1975 Sb., o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví

⁶⁹ vyhl. č. 27/1986 Sb., vyhl. č. 28/1986 Sb. a vyhl. č. 29/1986 Sb.

⁷⁰ MURÍN, Peter. *Priemyselné práva a právo vynáleziteľov*. Bratislava: Epos, 2004, 607 s. ISBN 80-8057-619-x, str. 205

⁷¹ Čl. 34 ústavního zákona č. 4/1993 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod

vzorech a zlepšovacích návrzích,⁷² který představuje moderní právní předpis v souladu s mezinárodními závazky a se snahou navázat na pokrokový patentní zákon z roku 1897. Společně s ním a se stejným datem účinnosti byl přijat zákon č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů.

Od dřívější formy ochrany vynálezů autorským osvědčením bylo upuštěno, jelikož neodrážela tržní prostředí, a proto nebyla nikdy ani mezinárodně plně uznána. Určitá část autorských osvědčení však v době přechodu na nový patentový systém v rámci přechodných opatření přešla po splnění zde uvedených podmínek na nový režim patentové ochrany. Zákon dále zrušil ochranu objevů, jakož i plánování tematických úloh. Co se týče úpravy zlepšovacích návrhů, vládla během procesu přijímání zákona poměrně živelná diskuse, zda má nový patentový zákon obsahovat úpravu zlepšovacích návrhů, do patentových zákonů na našem území tradičně zahrnovanou. Nakonec se rozhodlo o zakotvení i této ochrany v zákoně, avšak ustanovení jsou formulována spíše sporadicky s plánem jejich postupného vypuštění.⁷³

Důležitými mezníky na poli mezinárodní ochrany bylo zejména přistoupení k již výše zmíněné Pařížské unijní úmluvě, k 1. lednu 1990 platí na našem území Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví, do vývoje patentového práva rovněž podstatně zasáhlo přistoupení k Úmluvě o udělování Evropských patentů k 1. červenci 2002 a nejen s ohledem na zcela nově zavedený jednotný evropský patent je třeba připomenout vstup do Evropské unie k 1. květnu 2004. Ochranu biotechnologických vynálezů upravuje od roku 2000 zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů.

---

⁷² Nyní zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, v platném znění. Průmyslové vzory jsou nyní upraveny v samostatném zákoně č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů.

⁷³ VOJČÍK, Peter, Priemyselné vlastníctvo v procese transformácie. *Duševné vlastníctvo v procese transformácie právneho systému: IV. Lubyho právnické dni : medzinárodná konferencia, Bratislava, 23.-25. september 1996*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1997, 344 s. ISBN 80-7160-089-x, str. 224

3. ZÁKLADNÍ ZÁSADY PATENTOVÉHO PRÁVA

V kapitole základní pojmy bylo pojednáno o tom, co je to patentové právo. Již bylo řečeno, že Úřad průmyslového vlastnictví (dále jen „Úřad“) udělí patent na vynález, který je nový, je výsledkem vynálezecké činnosti a je průmyslově využitelný.

Vynálezy však mají, jakožto výsledky tvůrčí činnosti, další charakteristické vlastnosti, které je odlišují od jiných statků. Následující kapitola je nazvána základní zásady patentového práva, tyto zásady však lze vztáhnout na většinu předmětů průmyslového vlastnictví, podléhají formální ochraně – tedy se řídí zápisným principem.

3.1 Zásady charakteristické pro patentové právo

Mezi stěžejní zásady ovládající patentové právo na území České republiky patří zásada výlučnosti, zásada priority, s níž do velké míry souvisí zásada formální ochrany, dále zásada teritoriality, časové omezenosti a potenciální ubiquity. Mezi další zásady, charakteristické spíše pro mezinárodní patentové právo, patří např. princip národního zacházení,⁷⁴ který zakotvuje povinnost států mezinárodních patentových smluv poskytovat příslušníkům jiných smluvních států stejné zacházení a stejnou úroveň ochrany, kterou poskytují vlastním subjektům či zásadu minimální ochrany. Národní rámec rovněž přesahuje zásada minimální ochrany, která upravuje možnost smluvních států nastavit ochranu průmyslových práv širěji, než jak stanoví mezinárodní smlouva.⁷⁵

3.1.1 Zásada výlučnosti

Majiteli patentu náleží tzv. výlučné dispoziční právo k patentu. Tento princip byl původně dovozován z idey, že patent představuje jakousi smlouvu mezi panovníkem (resp. státem) a tvůrcem nového řešení. Podstatou této smlouvy potom bylo, že tvůrce řešení jej předá společnosti a za odměnu obdrží právo na výlučné užívání tohoto řešení

---

⁷⁴ OPLTOVÁ, Milena, Karel KNAP a Otto KUNZ. Průmyslová práva v mezinárodních vztazích. 1. vyd. Praha: Academia, 1988, 444 s, str. 34

⁷⁵ OPLTOVÁ, Milena, Karel KNAP a Otto KUNZ. Průmyslová práva v mezinárodních vztazích. 1. vyd. Praha: Academia, 1988, 444 s, str. 34

po stanovenou dobu.⁷⁶ Dnes je tento princip zakotven v ust. § 11 VynZ, podle kterého má majitel patentu výlučné právo využívat vynález, poskytnout souhlas k využívání vynálezu, nebo na něj patent převést. Poněkud odlišně je zásada výlučnosti definována v čl. 28 Dohody o obchodních aspektech duševního vlastnictví (dále též „TRIPs“)⁷⁷, podle něhož poskytuje patent svému majiteli právo zabránit třetím stranám, které nemají jeho souhlas, předmět patentu vyrábět, užívat, nabízet k prodeji, prodávat nebo dovážet. Jedná se o právo absolutní (působí *erga omnes*) a majetkové; může s ním tedy být nakládáno jako s věcí (majitel patentu má právo jej užívat, požívat, převést nebo zničit).⁷⁸ Zásada výlučnosti představuje ztělesnění patentového práva v subjektivním smyslu a *de facto* zajišťuje monopolní postavení majitele patentu na trhu. Využití vynálezu tvoří předmět faktické činnosti. Využitím vynálezu je každé užití předmětu vynálezu, jehož prospěch přesahuje, přímo nebo nepřímo, prospěch spojený s užitím pro vlastní osobní potřebu.⁷⁹ Jak je vidno, krom toho, že princip výlučnosti může být definován pozitivně i negativně, zároveň sám o sobě obsahuje pozitivní (právo disponovat) i negativní složku (právo zabránit dispozici třetím osobám).⁸⁰ Tato negativní složka se projevuje tzv. záповědním účinkem, což znamená, že třetí osoby nejsou bez souhlasu majitele patentu oprávněny jakkoliv do výlučného práva majitele patentu zasahovat, s výjimkou případů dále stanovených.

Souhlas majitele patentu s využitím vynálezu třetí osobou se provádí uzavřením licenční smlouvy. Licenční smlouva musí být uzavřena písemně a nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do patentového rejstříku; podpůrně se použijí ustanovení § 2358 – 2370 občanského zákoníku, o licenci. Kromě této **dobrovolné licence**, kdy se majitel patentu dohodne s konkrétní osobou, může přihlašovatel patentu, případně majitel patentu prohlásit, že poskytne právo k využití vynálezu každému, kdo tuto **nabídku**

---

⁷⁶ JAKL, L., in *Zásady právní ochrany předmětů průmyslového vlastnictví*, Aktuální otázky práva duševního vlastnictví a soutěžního práva, kolektiv autorů, Vysoká škola ekonomická v Praze, FMV, Nakladatelství Oeconomica, 2005, ISBN 80-245-0944-x, str. 30

⁷⁷ Agreement on Trad-Related Aspects of Intellectual Property Rights

⁷⁸ Za zničení lze potom v kontextu patentového práva považovat zánik patentu, ať již na vlastní žádost, pro neplacení příslušných poplatků či z jiných důvodů, – např. uplynutím doby. K zániku práva k patentu srov. blíže Zánik práva a omezení jeho výkonu in RŮŽIČKA, Michal, OPLTOVÁ, Milena, KNAP, Karel a KRŮŽ, Jan. *Práva k nehmotným statkům*. 1. vyd. Praha: Codex, 1994, 245 s. ISBN 80-901185-3-4, str. 30.

⁷⁹ JEŽEK, Jiří. *Patentový zákon, zákon o užitných vzorech: komentář*. 1. vyd. Praha: Beck, 1998, XI. ISBN 80-7179-173-3, str. 61

⁸⁰ JEŽEK, Jiří. *Patentový zákon, zákon o užitných vzorech: komentář*. 1. vyd. Praha: Beck, 1998, XI. ISBN 80-7179-173-3, str. 57

licence přijme a písemně to sdělí přihlašovatelů či majiteli patentu. *Nucená licence* potom opravňuje Úřad na žádost udělit nevýlučnou licenci, pokud by majitel patentu vynález bezdůvodně nevyužíval nebo jej využíval nedostatečně a nepřijal v přiměřené lhůtě řádnou nabídku na uzavření licenční lhůty. Pro udělení takové licence je však stanovena 4 letá, resp. 3 letá lhůta, dále lze udělit nucenou licenci v případech ohrožení důležitého zájmu.⁸¹

Zákon dále upravuje zákaz přímého a nepřímého využívání předmětu patentu. Podstatou těchto institutů je skutečnost, že třetí osoby nesmí bez souhlasu majitele patentu vyrábět, uvádět na trh nebo dovážet výrobek, který je předmětem patentu. Majitel patentu však nemá právo zakázat třetím osobám nakládat s výrobkem, který je předmětem chráněného vynálezu, jestliže byl uveden na trh⁸² majitelem patentu nebo s jeho souhlasem. V takovém případě ztrácí majitel patentu své výlučné právo. Tento institut chrání oprávněné zájmy třetích osob před zásahy majitele patentu, který svá práva z patentu konzumoval již tím, že uvedl výrobek do oběhu, popř. se výrobek ocitl na trhu s jeho souhlasem.⁸³ Hovoříme zde o tzv. konzumpci neboli vyčerpání práv (exhaustion of rights, first sale doctrine). Tento institut představuje rubovou stranu výlučného práva uvést poprvé předmět duševního vlastnictví do oběhu⁸⁴ a vyjadřuje myšlenku, že zboží uvedené na trh majitelem patentu nebo s jeho souhlasem má právo být volně obchodováno.

Patent dále nepůsobí vůči **předchozímu uživateli**. Právo předchozího uživatele je oprávněně uplatnit ten, kdo vynález užíval nezávisle na původci před vznikem práva

---

⁸¹ Podrobnější zkoumání této problematiky by podstatně přesahoval rozsah této práce, proto se těmto, byť zajímavým, institutům věnuji pouze okrajově.

Většina z těchto omezení vyplývá z mezinárodních smluv, zejména z Pařížské úmluvy a Dohody TRIPs. Zdroj: zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, JAKL, Ladislav a Václav JANSÁ. *Úvod do systému právní ochrany průmyslového vlastnictví*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2010, 268 s. ISBN 978-80-86855-65-3, str. 143.

⁸² Trhem se po přistoupením k EU nově rozumí trh EU, účinky z patentu jsou tedy nově vyčerpány ve vztahu k celému území EU. Srov. např. JAKL, Ladislav a Václav JANSÁ. *Úvod do systému právní ochrany průmyslového vlastnictví*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2010, 268 s. ISBN 978-80-86855-65-3, str. 150

⁸³ Důvodová zpráva k zákonu č. 116/2000 Sb., kterým se mění některé zákony na ochranu průmyslového vlastnictví, bod 13 [online] 1999 [cit. 2014-03-05] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=357&CT1=0>

⁸⁴ MUNKOVÁ, Jindřiška, Pavel SVOBODA a Jiří KINDL. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xxvi, 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7, str. 315

přednosti. Jen a pouze takový uživatel je oprávněn předmět vynálezu využívat i po vzniku patentu.

Konečně k poslednímu omezení účinků patentu došlo na základě plnění mezinárodních závazků. K porušení práv majitele patentu tak nedojde v případě, že se užije chráněného řešení na dopravních prostředcích zemí, které jsou členy Pařížské úmluvy, když se dostanu na území České republiky, dále při individuální přípravě léku, při činnosti prováděné pro neobchodní účely a konečně při činnosti prováděné s předmětem vynálezu pro experimentální účely.⁸⁵

3.1.2 Zásada priority

Princip priority neboli právo přednosti obecně znamená, že určitému subjektu náleží přednostní právo na poskytnutí právní ochrany před těmi, co mají prioritu pozdější.⁸⁶

Podle ust. § 27 VynZ vzniká přihlašovatel podáním přihlášky vynálezu právo přednosti. To znamená, že právo na patent má ten původce, který jako první podal u Úřadu přihlášku vynálezu (**princip first to file**). Osobě, která podala patentovou přihlášku, vzniká ode dne podání právo přednosti na poskytnutí patentové ochrany na vynález (v případě, že budou naplněny další zákonné podmínky pro udělení patentové ochrany).⁸⁷ Přitom se však dobou podání rozumí doba, kdy přihláška došla do Úřadu.⁸⁸

Zásada priority ovládaná přihlašovací principem nebyla až donedávna jeho jedinou formou projevu. V USA byla totiž donedávna patentová ochrana přiznávána tomu, kdo jako první vynález skutečně vytvořil (tzv. **princip first to invent** jako

---

⁸⁵ Tento druh omezení účinků patentu, zejména případy užití vynálezu při přípravě léků a pro experimentální účely, budí v široké veřejnosti poměrně velké rozbroje a diskusi. Bohužel rozsah předkládané práce nedovolí věnovat se těmto otázkám hlouběji. Blíže srov. např. HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 77 – 80

⁸⁶ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2011, 261 s. ISBN 978-80-86855-78-3, str 41

⁸⁷ Pařížská úmluva přiznává v čl. 4 tzv. mezinárodní právo přednosti, když přiznává právo přihlašovatele požívat prioritního práva z přihlášky podané v jedné z unijních zemí i při podání přihlášky v ostatních zemích. Toto právo zakotvuje i ust. § 27 odst. 2 a 3 VynZ. Přestože je téma mezinárodního práva přednosti bezesporu zajímavé a skýtá celou řadu oblastí, jimž je se možno věnovat, přesahovalo by bližší zkoumání této problematiky rozsah této práce. Blíže k tomuto tématu viz např. _____ DOPLNIT

⁸⁸ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář*. 1. vyd. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x, str. 50

protiklad celosvětově uznávaného first to file). Lze si jistě představit, jaké problémy tyto dva navzájem kolidující principy představovaly v rámci získávání patentové ochrany napříč různými státy. Zejména z důvodu mezinárodních tlaků tak USA přijala novelu patentního zákona a od dubna 2013 je i americké patentové právo ovládáno principem first to file.⁸⁹

V souvislosti s přijetím zákona o vynálezech je třeba upozornit ustanovení § 82 tohoto zákona, jež přiznalo právo zahraničních přihlašovatelů vynálezu podat přihlášku k Úřadu do jednoho roku od účinnosti tohoto zákona s tím, že se jim přiznalo právo priority dle Pařížské úmluvy.⁹⁰

3.1.3 Zásada teritoriality

Patenty na vynálezy jsou stejně jako ostatní průmyslová práva ovládány zásadou teritoriality, což znamená, že patentová ochrana se vždy vztahuje pouze na vymezené území. Zásada teritoriality je vymezována jednak pozitivně v tom smyslu, že se patentová ochrana v daném státě se zásadně řídí právním řádem tohoto státu, jednak negativně, jak již bylo naznačeno výše, že se patentová ochrana nepůsobí za hranicemi daného státu.⁹¹ To znamená, že udělí-li Úřad patent na vynález, nic nebrání ostatním využívat vynález v jiných státech než v České republice.

Vyskytují se názory, že územní omezenost patentového práva pravděpodobně souvisí s historickým vývojem patentového práva jako takového, jelikož, jak jsme již uvedli v předchozí kapitole, udělení privilegia k užívání vynálezu bylo původně výsadou panovníků, přičemž tato výsada se zcela logicky vztahovala pouze na území jejich vlády.⁹² K. Knap však s tímto názorem nesouhlasí, neboť „*privilegia nebyla vydávána jen v oblasti práv k nehmotným statkům, nýbrž byla obecnou historickou*

---

⁸⁹ Blíže srov. např. “First to file” patent law starts today: what it means in plain English [online] Gigaom, Inc. 2013 [cit. 2015-05-16] Dostupné z: <https://gigaom.com/2013/03/18/first-to-file-patent-law-starts-today-what-it-means-in-plain-english/>

⁹⁰ VOJČÍK, Peter, Priemyselné vlastníctvo v procese transformácie. *Duševné vlastníctvo v procese transformácie právneho systému: IV. Lubyho právnické dni : medzinárodná konferencia, Bratislava, 23.-25. september 1996*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1997, 344 s. ISBN 80-7160-089-x, str. 223

⁹¹ OPLTOVÁ, Milena, Karel KNAP a Otto KUNZ. *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích*. 1. vyd. Praha: Academia, 1988, 444 s, str. 19

⁹² BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4, str. 25

*formou individuálních právních norem.*⁹³ Důvod územního omezení patentové ochrany spíše spočívá v povaze předmětu patentového práva jakožto práva k nehmotným statkům, přičemž povaha nehmotných statků neumožňuje vzniku a uplatnění kolizních norem. Za územní omezení patentové ochrany rovněž může stát skutečnost, že pojmové znaky nehmotných statků se v jednotlivých státech mohou poměrně výrazně lišit. Příčinou odlišné právní úpravy v jednotlivých státech je zejména opožděnost společného nadnárodního vývoje a spolupráce v oblasti práva k nehmotným statkům a s tím související nesjednoceností právních řádů.⁹⁴

Právní ochrana vynálezu je tedy přiznávána a uplatňována pouze na území státu, kde byl patent udělen, a na území státu, kde ochrana udělena nebyla, potom může kdokoliv předmět vynálezu bez omezení využívat. Pokud chce majitel patentu získat ochranu vynálezu i v jiných státech je nutno požádat o vydání patentu v každé jednotlivé zemi a splnit určité náležitosti a podmínky stanovené konkrétním právním řádem. Splňuje-li výsledek tvůrčí činnosti podmínky stanovené pro vynález v jednom státě, nemusí je nutně splňovat dle jurisdikce státu jiného.⁹⁵

S ohledem na výše uvedené lze tedy uzavřít, že bez nadnárodní harmonizace patentového práva alespoň v oblasti podmínek patentovatelnosti a výluk z nich, nelze překonat princip teritoriality. Vzhledem ke sbližování úrovně ochrany zejména v rozvinutých zemích by neměla činit tato skutečnost zvláštní problémy, přesto by v ideálním případě mělo postupně docházet ke světové harmonizaci rozsahu patentové ochrany. Potřeba jednotné ochrany nehmotných statků, pokud možno na mezinárodní úrovni, se rapidně zvyšuje zejména s ohledem na stále rostoucí globalizaci a rychlost přenosu informací. Přijetí takového dokumentu je však s ohledem na rozdílnou úroveň ochrany nehmotných statků mimořádně obtížné a v blízké budoucnosti nepravděpodobné. Tohoto výsledku lze tedy dosáhnout alespoň harmonizací na regionální úrovni, jako je tomu například v případě jednotného evropského patentu.⁹⁶

---

⁹³ OPLTOVÁ, Milena, Karel KNAP a Otto KUNZ. Průmyslová práva v mezinárodních vztazích. 1. vyd. Praha: Academia, 1988, 444 s, str. 20

⁹⁴ BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4, str. 25

⁹⁵ KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7., opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009, 462 s. ISBN 978-80-7239-231-5., str. 284

⁹⁶ DOPLNIT PODROBNOSTI

3.1.4 Zásada časové omezenosti

Na rozdíl od jiných zásad charakteristických pro patentové právo, zásada časové omezenosti je s patentovým právem spjata od samotného vývoje patentového práva. Jak bylo výše uvedeno, již jednotlivá privilegia na vynálezy zajišťovaly jejich tvůrcům pouze dočasnou ochranu. I podle současně platné právní úpravy je doba platnosti patentu omezená; podle ust. § 21 VynZ platí patent dvacet let od podání přihlášky vynálezu. Doba platnosti byla oproti předchozí právní úpravě prodloužena z patnácti na dvacet let.⁹⁷

Od účinnosti zákona č. 116/2000 Sb., kterým se mění některé zákony na ochranu průmyslového vlastnictví, umožňuje zákon o vynálezech prodloužit v určitých případech dobu trvání ochrany, a to o dalších pět let. Novela zákona o vynálezech zakotvila v ust. § 35h a násl. VynZ institut tzv. dodatkového ochranného osvědčení, který lze využít v případě léčivých látek nebo jejich směsí a léčivých přípravků, které jsou určeny k podávání lidem a zvířatům. Podmínkou pro získání dodatkového ochranného osvědčení je existence platného patentu na jeden z výše uvedených předmětů ochrany. Důvodem pro existenci tohoto institutu je kompenzace složitých a časově a finančně náročných postupů v rámci procesu schvalování léčivých přípravků, kdy samotný proces získání ochrany zabere notnou část doby platnosti patentu.

Pro ostatní vynálezy se však doba ochrany v délce 20 let zdá být dostačující, neboť delší doba platnosti by již mohla negativním způsobem ovlivnit další výzkum a vývoj. Omezující účinky co do délky platnosti patentu mají navíc do určité míry i udržovací poplatky, neboť jejich výše s přibývajícím délkou platnosti patentu neustále narůstá a nutí tak majitele patentu zvažovat ekonomický přínos práv k patentu v poměru k výdajům za jeho udržení v platnosti.⁹⁸

---

⁹⁷ Podle ust. § 53 odst. 3 předcházející zákon č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech, platila práva z patentu patnáct let ode dne podání přihlášky vynálezu.

⁹⁸ Shodně např. Pítra in PÍTRA, Vladimír. Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář. 1. vyd. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x, str. 41. Výši udržovacích poplatků upravuje sazebník poplatku, jenž tvoří přílohu zákona č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů. Výše poplatků za první čtyři roky platnosti ode dne podání přihlášky činí 1.000,- Kč, pátý až devátý rok platnosti je zpoplatněn částkou 2.000,- Kč, od devátého roku výše poplatků stoupá až do částky 24.000,- Kč za dvacátý rok ode dne podání přihlášky vynálezu.

Po uplynutí doby platnosti patentu dojde k zániku patentu a předmět vynálezu lze nadále volně užívat.⁹⁹ Zásada časové omezenosti práva k patentu představuje dle mého názoru legitimní omezení majitele patentu, neboť neomezená doba platnosti patentu by poměrně zásadně omezovala možnost dalšího technického vývoje.

3.1.5 Zásada potenciální ubiquity

Jednou ze základních charakteristických vlastností nehmotných statků je jedna zásadní výhoda oproti statkům hmotným, neboli věcem. Nehmotné statky totiž nelze spotřebovat, lze je využít kdekoliv, aniž by bylo nutné brát ohled na zaznamenání nehmotného statku na hmotném nosiči.¹⁰⁰ Z toho vyplývá další vlastnost potenciální ubiquity, totiž že se mohou vyskytovat nejen na kterémkoliv místě, ale dokonce i na více místech najednou. Zároveň však díky této vlastnosti hrozí nehmotným statkům větší nebezpečí v oblasti pirátství či plagiátorství.¹⁰¹

Podstatou patentového práva (i práva duševního vlastnictví jako takového) je, že jeho předmět může být kdekoliv, kdykoliv a kýmkoliv, současně i následně užíván, aniž by došlo k újmě na jeho podstatě nebo na jeho funkci (nelze jej tedy spotřebovat ani se užíváním nesnižuje jeho kvalita).¹⁰²

3.1.6 Zásada formální ochrany

Někdy také nazývána jako zásada formálnosti¹⁰³ znamená, že k získání patentové ochrany je nutné, aby Úřad udělil přihlašovatelovi patent na vynález. Přitom účinky patentu nastávají podle ust. § 11 odst. 2 VynZ ode dne oznámení o udělení patentu ve Věstníku Úřad. Patentová ochrana, resp. účinky patentu, tedy nenastávají okamžikem podání přihlášky, ani udělením patentu na vynález, nýbrž zveřejněním

---

⁹⁹ Patent zanikne dle ust. § 22 VynZ krom uplynutí doby jeho platnosti i z důvodu neplacení udržovacích poplatků či na vlastní žádost. Naproti tomu ke zrušení patentu dojde pouze na základě správního řízení. O zrušení patentu blíže pojednává kapitola Sporná řízení před Úřadem.

¹⁰⁰ HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 113 s. ISBN 978-80-7380-363-6, str. 12

¹⁰¹ BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4, str. 36

¹⁰² SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. I. dotisk druhého, doplněného a rozšířeného vydání. LexisNexis CZ s.r.o., Praha 2007, ISBN 80-86920-08-9, str. 12

¹⁰³ VOJČÍK, Peter. *Právo duševního vlastnictví*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 495 s. ISBN 978-80-7380-373-5, str. 262

uděleného patentu ve Věstníku. Přihlašovatel však má právo na přiměřenou náhradu od toho, kdo někdo využíval předmět vynálezu po zveřejnění přihlášky.

3.2 Zásady ovládající patentové řízení

Jak již bylo řečeno výše, systém patentové ochrany spočívá na formálním principu, jeho vznik tedy výsledkem správního řízení *sui generis*.¹⁰⁴ Toto řízení je ovládáno několika stěžejními zásadami. Kromě těchto zásad se ve větší či menší míře aplikují i zásady ovládající správní řízení. Obecná pravidla týkající se řízení o průmyslově právní ochraně zakotvuje Pařížská úmluva.¹⁰⁵ Mezi základní zásady ovládající patentové řízení níže uvedené zásady.

3.2.2 Zásada dispoziční

Řízení o přihlášce vynálezu je plně ovládáno zásadou dispoziční. To znamená, že zahájení řízení o přihlášce vynálezu je plně v rukou přihlašovatele vynálezu, řízení nelze zahájit *ex officio*. Zásada dispoziční se však neuplatní pouze při zahájení řízení, nýbrž i v jeho průběhu. Přihlašovatel je tak oprávněn podat návrh na zastavení řízení. Dalším projevem dispoziční zásady je např. možnost podat rozklad proti rozhodnutí Úřadu,¹⁰⁶ potažmo i možnost vzdání se práva rozklad podat.

3.2.4 Princip odloženého průzkumu

V řízení o udělení patentu se v českém právním řádu uplatňuje princip odloženého průzkumu. Podstatou odloženého principu je rozdělení průzkumu přihlášky, jemuž je každá přihláška nutně podrobena, na dvě fáze. První fáze se nazývá předběžným průzkumem, fáze druhá průzkumem následným. Účelem odloženého průzkumu je provést nejprve průzkum formální a podrobit přihlášku finančně i časově náročnému věcnému průzkumu pouze u těch vynálezů, u nichž je reálný předpoklad jejich hospodářského uplatnění.¹⁰⁷

---

¹⁰⁴ Blíže srov. další kapitoly.

¹⁰⁵ BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4, str. 173

¹⁰⁶ K řízení o rozkladu blíže srov. kapitolu Další řízení před Úřadem

¹⁰⁷ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana technické tvůrčí práce*. 1. vyd. Praha: Arch, 1992, 66 s., str. 16

3.2.5 Další zásady podle správního řádu

Na řízení před Úřadem se dle ust. § 177 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), použijí i základní zásady činnosti správních orgánů, uvedené v ust. § 2 až § 8 správního řádu, a to i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje. Pro řízení před Úřadem se tak mj. uplatní **zásada koncentrace řízení**. Tak např. v řízení o rozkladu lze k novým skutečnostem a důkazům přihlížet jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit v předcházejícím řízení. Řízení o rozkladu se rovněž řídí **zásadou dvouinstančnosti řízení** podle ust. § 81 správního řádu je účastník řízení oprávněn podat proti rozhodnutí správního orgánu odvolání, nestanoví-li zákon jinak. Úřad musí pochopitelně rovněž vykonávat svou činnosti v souladu se **zásadou ochrany dobré víry a subsidiarity zásahu** do poměrů adresátů a uplatňovat **dobrou správu**. Zároveň je povinen poskytovat dotčeným osobám **přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech**, je-li to potřebné.¹⁰⁸

---

¹⁰⁸ Metodické pokyny pro řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví [online] Část A – Obecná část [cit. 2015-17-05] Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/publikace/metodicke-pokyny-pro-řízení-před-upv/metodicke-pokyny.html>

4. SUBJEKTY PATENTOVÉHO PRÁVA

Většina prací zabývajících se tematikou patentového práva se zaměřuje především na otázky patentovatelnosti, omezení účinků patentu, případně zkoumá patenty z mezinárodního měřítka. Otázka subjektů patentu tak zůstávala doposud spíše opomíjena, rovněž v literatuře jí není věnována větší pozornost. Přitom se dle mého názoru jedná o oblast neméně zajímavou a aktuální, jejíž jednotlivé aspekty jsou předmětem soudních i výkladových rozporů.

Zákon o vynálezech rozlišuje mezi třemi základními subjekty patentového práva. Jedná se o:

- původce vynálezu – toho, kdo vytvořil vynález vlastní tvůrčí prací;¹⁰⁹
- přihlašovatele – toho, kdo podal přihlášku vynálezu u Úřadu;¹¹⁰
- majitele patentu – toho, komu Úřad udělil patent.¹¹¹

Tyto subjekty mohou být jedna a tatáž osoba, mnohem častěji se však bude jednat o osoby odlišné. Následující kapitola se pokouší popsat a definovat původce vynálezu a přihlašovatele, neboť tyto dva subjekty skýtají poměrně zajímavou problematiku vyvstávající z nedokonalé právní úpravy a dle mého názoru i z nedostatečné úpravy vzájemného vztahu jednotlivých typů subjektu patentového práva mezi sebou.

4.1 Původce

Po poměrně dlouhou dobu bylo hojně užíváno označení vynálezce. Pojem původce však není pojem nový, používal se již v patentním zákoně.¹¹² Podle ust. § 8 VynZ má právo na patent původce vynálezu nebo jeho právní nástupce. Původcem vynálezu se pak rozumí osoba, která vynález vytvořila vlastní tvůrčí prací. Lze tedy

---

¹⁰⁹ Srov. ust. § 8 odst. 2 VynZ

¹¹⁰ Srov. ust. § 24 VynZ

¹¹¹ Srov. ust. § 34 odst. 3 VynZ

¹¹² Podle ust. § 4 zák. č. 30/1897 ř. z., o ochraně vynálezů (patentní zákon) má nárok na patent toliko původce vynálezu nebo jeho právní nástupce.

uzavřít, že původce, jakožto osoba, která vlastní tvůrčí prací vytvořila vynález, je originálním subjektem práva na patent. Derivativním subjektem práva na patent je poté jeho právní nástupce, na něhož původce toto své právo převedl nebo na něhož právo na patent přešlo.¹¹³ Zásadním rozdílem mezi původcem a jeho právním nástupcem je, že původci náleží právo na původcovství.¹¹⁴

Z podstaty tvůrčí práce potom vyplývá, že původcem vynálezu může být pouze osoba fyzická, neboť jen fyzická osoba je nadána schopností samostatně tvořit. Přitom je nerozhodné, zda je tato osoba plně svéprávná či zda se jedná o osobu s omezenou svéprávností.¹¹⁵ Vynález tedy může být vytvořen stejně tak osobou plně svéprávnou, jakož i osobou s omezenou svéprávností. Častěji než osobou, které byla svéprávnost omezena soudem, však bude vynález vytvořen osobou, která plně svéprávnosti doposud nenabyla – tedy nezletilým.¹¹⁶ M. Opltová uvádí,¹¹⁷ že otázka svéprávnosti není rozhodná z toho důvodu, že vytvoření vynálezu není právním jednáním, nýbrž právní skutečností. Tvrzení, že vytvoření vynálezu není právním jednáním, nýbrž právní skutečností, je zcela jistě pravdivé, jelikož právní jednání jakožto projev vůle navenek vždy nutně musí obsahovat složku volní¹¹⁸ a k vytvoření vynálezu může dojít i bez ohledu na vůli původce. Častěji však bude vynález výsledkem vlastní volní činnosti původce. Přesnější by tedy bylo dle mého názoru uvést, že je nerozhodné, zda je původce osobou plně svéprávnou čili nic, neboť vytvoření vynálezu je právní skutečností, která může, avšak nemusí nutně obsahovat složku volní.

Nežřídka dojde k vytvoření vynálezu společným úsilím více osob. Tyto osoby se v takovém případě nazývají **spolupůvodci**. Je však každá osoba, která se na vytvoření vynálezu podílela, spolupůvodcem? Podle mého názoru nikoliv. Názory na otázku, jak široký by měl být okruh spolupůvodců, se nicméně různí. Panuje obecná shoda nad tím,

---

¹¹³ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. I. dotisk druhého, doplněného a rozšířeného vydání. LexisNexis CZ s.r.o., Praha 2007, ISBN 80-86920-08-9, str. 33

¹¹⁴ K tomu blíže viz dále.

¹¹⁵ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana technické tvůrčí práce*. 1. vyd. Praha: Arch, 1992, 66 s., str. 9

¹¹⁶ „Plnou svéprávnost nemají a) přímo ze zákona v důsledku nedostatku věku nezletilci... b) zletilé fyzické osoby, jejichž svéprávnost byla omezena rozhodnutím soudu.“ Frinta in DVORÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA, Michaela ZUKLÍNOVÁ aj. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 429 s. ISBN 978-80-7478-326-5, str. 217

¹¹⁷ OPLTOVÁ, Milena, Karel KNAP a Otto KUNZ. *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích*. 1. Vyd. Praha: Academia, 1988, 444 s., str. 73

¹¹⁸ Podle ust. § 551 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, o právní jednání nejde, chybí-li vůle jednajících osoby.

že (spolu)původcem není ten, kdo k vytvoření vynálezu poskytl technickou pomoc. Osobně se přikláním k názoru, že za spolupůvodce se považují osoby, které k vytvoření vynálezu dospěly na základě společné volní součinnosti vytvořit vynález.¹¹⁹ Vyskytují se však i názory upřednostňující objektivní princip (jakožto vůdčí princip průmyslových práv) a považují za spoluautora, resp. spolupůvodce každou osobu, „*kteřá se zúčastnila procesu řešení problému tak, že její tvůrčí přínos je k splnění pojmových znaků takového předmětu v přímém příčinném vztahu, a to bez rozdílu, zda k tomuto přínosu došlo ve volní součinnosti s ostatními autory či nikoliv.*“¹²⁰ Zastánci objektivního principu podle mého názoru více vycházejí vstříc skutečnosti, že vznik vynálezu není právním jednáním, ale právní skutečností. Pokud bychom si však od spolupůvodcovství odmysleli volní součinnost, nelze dle mého názoru vůbec uvažovat spolupůvodcovství. V takovém případě by totiž původci došli k vytvoření vynálezu tvůrčí prací nezávisle na sobě a původcem by se stal každý sám o sobě.

Spolupůvodci mají podle ust. § 8 odst. 3 VynZ právo na patent v rozsahu, v jakém se na vytvoření vynálezu podíleli. Velikost podílu je tedy dána ze zákona a vzhledem k tomu, že se jedná o kogentní ustanovení, nelze se od něj odchýlit vzájemnou dohodou stran.¹²¹ Lze však uvažovat o uzavření vzájemné dohody, vhodněji bychom ji spíše nazvali *čestné prohlášení*, o stanovení výše podílu jednotlivých spolupůvodců podle toho, jak se ten který z nich na vytvoření vynálezu podílel, a to za účelem zamezení možných budoucích sporů. Co se týče dalších práv a povinností mezi spolupůvodci, aplikují se na ně ustanovení občanského zákoníku o podílovém spoluvlastnictví.¹²²

Původce, jakožto originární subjekt práva na patent, má nezadatelné a nezczizitelné právo na původcovství, právo původce, zde by snad bylo na místě použít

---

¹¹⁹ Srov. např. TELEC, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1994, 344 s. ISBN 80-85765-11-x, s. 228 nebo HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. Práva k průmyslovému vlastnictví. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 66

¹²⁰ OPLTOVÁ, Milena, Karel KNAP a Otto KUNZ. *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích*. 1. Vyd. Praha: Academia, 1988, 444 s., str. 74

¹²¹ JEŽEK, Jiří. Patentový zákon, zákon o užitných vzorech: komentář. 1. vyd. Praha: Beck, 1998, XI. ISBN 80-7179-173-3, str. 52

¹²² Ust. § 1115 an zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Výslovně toto upravuje i ust. § 16 VynZ: „*Přísluší-li práva z téhož patentu několika osobám...spravují se vztahy mezi nimi obecnými předpisy o podílovém spoluvlastnictví.*“

již dnes nepoužívaný termín vynálezce, „osobovat si autorství vynálezu.“ Nepřevoditelnost práva na původcovství vyplývá z jeho osobnostní povahy. Původce tak bude vždy uveden v přihlášce vynálezu, případně i v patentové listině. Podle ust. § 15 ve spojení s § 34 odst. 3 VynZ na žádost původce však Úřad jeho jméno v přihlášce a na patentové listině nezveřejní.¹²³ Naproti tomu právo na patent, může přejít, popř. může být převedeno na jinou osobu. Touto osobou již může být osoba fyzická, ale i osoba právnická jakožto derivativní subjekt práva na patent. Právní nástupce tak má právo na patent v případě, že je na něj původce převedl nebo na něj ze zákona přešlo. Typicky bude právo na patent převedenou smlouvou, k přechodu může dojít buď děděním, nebo zákonnou cesí mezi původcem a zaměstnavatelem dle ust. § 9 a násl. VynZ (tzv. podnikový vynález).

4.2 Podnikový vynález

Podnikovým vynálezem se rozumí vynález, který jeho původce vytvořil ke splnění pracovního poměru, z členského nebo jiného obdobného pracovněprávního vztahu¹²⁴ k zaměstnavateli. V takovém případě přechází právo na patent *ex lege* na zaměstnavatele, není-li smlouvou stanoveno jinak. Jedná se o dispozitivní ustanovení, zákon zde explicitně připouští možnost upravit vzájemná práva a povinnosti odlišně. V praxi bude taková úprava řešena nejčastěji v rámci pracovněprávních závazkových vztahů, může však být i předmětem samostatné smlouvy o úpravě práv k vynálezům mezi původcem a zaměstnavatelem. V dnešní době probíhá inovace nejčastěji v rámci specializovaných pracovišť, které jsou schopny poskytnout dostatečné technické zázemí pro další rozvoj daného závodu. Za poskytnutí této podpory se zdá být tedy jen oprávněné, aby byl zaměstnavateli za vynaložené prostředky přiznán nárok na určitou protihodnotu, v tomto případě v podobě práva na patent. Nelze tedy předpokládat, že by byla možnost odchylného ujednání ve větší míře využívána.

---

¹²³ Žádost o nezveřejnění označí v přihlášce vynálezu křížkem, že si nepřeje být zveřejněn, jak uvádí *Návod k vyplnění přihlášky vynálezu se žádostí o udělení patentu*. [online] Úřad průmyslového vlastnictví [2015-07-04] Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/vynalezky-patenty/narodni-prihlaska-informace.html> Pokud není přihlašovatel zároveň původcem, nezbyvá původci zřejmě než podat u Úřadu samostatnou žádost.

¹²⁴ Zákon dále pro zjednodušení používá legislativní zkratku „pracovní poměr“.

Jak již bylo uvedeno výše, přechodem práva na patent z původce na zaměstnavatele není dotčeno právo na původcovství s ohledem na jeho osobnostní povahu. Původcem tedy zůstává osoba, která vlastní tvůrčí prací vynález vytvořila.

V případě, že původce vytvořil vynález ke splnění úkolu z pracovního poměru, je povinen tuto skutečnost písemně oznámit zaměstnavateli, a to bez zbytečného odkladu. Dále je původce povinen předat zaměstnavateli podklady potřebné k posouzení vynálezu. Opožděné oznámení či neoznámení nemá na cesi vliv, k přechodu práva na patent z původce na zaměstnavatele dojde bez dalšího již samotným vytvořením vynálezu. Aby si zaměstnavatel právo na patent udržel, musí je uplatnit vůči původci, přičemž k uplatnění práva na patent musí dojít výhradě vůči původci, ne proti Úřadu, (např. podáním patentové přihlášky). Zaměstnavatel má pro uplatnění práva na patent tříměsíční lhůtu, která počíná běžet dnem, kdy byl o vytvoření vynálezu písemně vyrozuměn. Jedná se o lhůtu prekluzivní, jejím marným uplynutím právo zaměstnavatele na patent zaniká.¹²⁵ Pokud tedy zaměstnavatel v této lhůtě své právo na patent vůči původci neuplatní, přechází právo na patent zpět na původce. V této lhůtě pak platí pro zaměstnavatele i pro původce povinnost mlčenlivosti.

V případě, že právo na patent přešlo na zaměstnavatele a zaměstnavatel včasné uplatnil právo na patent, má původce podle ust. § 9 odst. 4 VynZ **právo na přiměřenou odměnu**. Vznik práva na přiměřenou odměnu není podmíněn využitím vynálezu ani udělením patentu na tento vynález, původci náleží odměna již ze samotného aktu uplatnění práva na patent zaměstnavatelem.¹²⁶ Důvodem je zřejmě zajistit, aby původce nebyl krácen v případě, že zaměstnavatel sice uplatní právo na patent, avšak rozhodne se vynález dále nevyužít.

Pro určení výše odměny jsou rozhodná čtyři základní kritéria:¹²⁷

- technický a hospodářský význam vynálezu,

---

¹²⁵ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. I. dotisk druhého, doplněného a rozšířeného vydání. LexisNexis CZ s.r.o., Praha 2007, ISBN 80-86920-08-9, str. 33

¹²⁶ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů: vypracování jejich popisů a nároků na ochranu*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2011. ISBN 978-80-86855-74-5, str. 35

¹²⁷ MALÝ, Josef. *Oceňování průmyslového vlastnictví: nové přístupy*. 1. vyd. Praha: Beck, 2007, XIV, 182 s. ISBN 978-80-7179-464-6, str. 19

- přínos dosažený jeho možným využitím nebo jiným uplatněním,
- materiální podíl zaměstnavatele na vytvoření vynálezu,
- rozsah pracovních úkolů původce.

Tyto faktory nicméně nedávají příliš přesné vodítko pro to, jakým způsobem určit výši odměny. Zaměstnavateli samozřejmě nic nebrání upravit vnitřními předpisy podrobnější kritéria. Podle V. Pítry¹²⁸ lze odměnu určit podílem z objemu patentované výroby či podílem na úspoře nákladů na výrobu, má-li podnikový vynález takové účinky. Jak již bylo řečeno, původce má právo na odměnu za podnikový vynález, na nějž sice zaměstnavatel uplatnil právo na patent, avšak z jakýchkoliv důvodů se rozhodl jej nevyužít. V takovém případě bude určení výše odměny mnohem obtížnější a tím spíše bude v takovém případě vhodný vzájemný konsenzus obou stran.

Podle J. Malého¹²⁹ je část odměny obvykle stanovena pevnou částkou a vyplácí se po uplatnění práva na patent, případně po udělení patentové ochrany na vynález. V případě, že původce vytvořil vynález na základě smlouvy o dílo, bude výše odměny zpravidla součástí ceny za dílo.

Při určení výše odměny se dále přihlíží k tomu, jaké prostředky zaměstnavatel k vytvoření vynálezu poskytl a také k rozsahu pracovních úkolů původce. Co se týče přihlídnutí k rozsahu pracovních úkolů, odměna původce by podle mého názoru neměla být součástí mzdy či jiné odměny za vykonanou práci. Nabízí se však otázka, zda má právo na přiměřenou odměnu původce, jehož hlavní či dokonce jedinou pracovní náplní je právě vytváření vynálezů pro zaměstnavatele, což v dnešní době není neobvyklé. Podmínkou stanovení odměny však vždy je, aby se jednalo o odměnu přiměřenou. Podle mého názoru je tedy vhodné buď přímo v pracovní či jiné smlouvě výslovně

---

¹²⁸ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář*. 1. vyd. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x, str. 22

¹²⁹ MALÝ, Josef. *Oceňování průmyslového vlastnictví: nové přístupy*. 1. vyd. Praha: Beck, 2007, XIV, 182 s. ISBN 978-80-7179-464-6, str. 19

upravit kritéria a výpočet určující výši odměny původce, případně upravit tuto problematiku vnitřními předpisy zaměstnavatele, jak je v praxi obvyklé.¹³⁰

Co by rovněž mělo být upraveno a co dle mého názoru chybí v právní úpravě, je **splatnost odměny**.¹³¹ Pokud si původce a zaměstnavatel splatnost odměny neupravili, ať již smluvně či v rámci vnitřních předpisů zaměstnavatele, lze dojít k určení splatnosti odměny tak, že právu původce na odměnu odpovídá povinnost zaměstnavatele odměnu zaplatit. Vzhledem k tomu, že původce má právo na odměnu až po splnění podmínky uplatnění práva na patent ze strany zaměstnavatele, je rozhodným den pro určení splatnosti odměny den, kdy zaměstnavatel uplatnil vůči původci právo na patent. Tímto okamžikem tedy vzniká mezi původcem a zaměstnavatelem závazek. Podle ust. § 1958 odst. 2 občanského zákoníku, neujedná-li strany, kdy má dlužník splnit dluh, může věřitel požadovat plnění ihned a dlužník je poté povinen splnit bez zbytečného odkladu. Zaměstnavatel by tedy coby dlužník měl zaplatit odměnu původci bez zbytečného odkladu poté, co jej původce vyzve k úhradě, ovšem za předpokladu, že je známa výše odměny.

Podíl práva na patent přejde na zaměstnavatele i v případě, že původce překročil rámec úkolu, jenž měl z pracovního poměru k zaměstnavateli splnit. Právo na patent v rozsahu přesahujícím splnění úkolu z pracovního poměru však zůstává zachováno původci. Pokud vynález vytvořilo více spolupůvodců různých zaměstnavatelů, přejde na zaměstnavatele rovněž pouze podíl práva na patent, na který by měl právo tento spolupůvodce.¹³²

Může se stát, že se vynález setká s významným úspěchem. Zákonodárce zcela oprávněně udělil původci **právo na dodatečné vypořádání** neboli *droit de suite*, a to v případě, že se již vyplacená odměna dostane do zjevného nepoměru s přínosem dosaženým pozdějším využitím nebo jiným uplatněním vynálezu. Pro stanovení výše dodatečného vypořádání již zákon na rozdíl od odměny nestanoví žádná kritéria, tím

---

¹³⁰ Např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.2.2013, sp.zn. 23 Cdo 2341/2012 uvádí, že společnost ŠKODA AUTO, a.s. upravuje odměnu původce ve Směrnici č. 222/2, o odměňování podnikových vynálezů.

¹³¹ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář*. 1. vyd. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x, str. 23

¹³² JEŽEK, Jiří. *Patentový zákon, zákon o užitných vzorech: komentář*. 1. vyd. Praha: Beck, 1998, XI. ISBN 80-7179-173-3, str. 54

spíše se tedy hodí upravit otázku dodatečného vypořádání předem a zamezit tak možným soudním sporům. Pokud nelze výši přiměřené odměny či dodatečného vypořádání věrohodně určit, může za podklad pro určení této výše posloužit znalecký posudek.

Podle ust. § 10 VynZ zůstávají práva a povinnosti vyplývající úpravy podnikového vynálezu nedotčena i po skončení pracovního poměru původce.

4.2.1 Vztah původce a VŠ

Podle důvodové zprávy za rok 2013 a 2014 zaznamenal Úřad v posledních letech nárůst patentových přihlášek ze stran vysokých škol. Konkrétně bylo v roce 2013 uděleno vysokým školám a univerzitám (dále též „VŠ“) uděleno 163 a v roce 2014 dokonce 172 patentů na vynálezy, což v obou případech činí více než jednu čtvrtinu všech přihlášek podaných domácími přihlašovatelí.¹³³ Příčin může být více – ať už konstantní snahy Úřadu o popularizaci vědy a rozšíření povědomí akademické obce o průmyslověprávní ochraně, či snahy soukromoprávních subjektů přenést náklady spojené s výzkumem na třetí osoby (VŠ k tomu navíc mají odpovídající technické zázemí).¹³⁴ Takto vysoký počet podaných přihlášek si jistě zaslouží pozornost a podrobení se bližšímu zkoumání, a to jistě z mnoha úhlů pohledu. V rámci předkládané práce jsem se rozhodla zaměřit se na vzájemný vztah studenta-původce vynálezu a VŠ. Problematiku studentů, jež jsou k VŠ v pracovněprávním vztahu, ponechávám stranou, neboť na ně se dle mého názoru bez dalšího aplikuje zákonná úprava podnikového vynálezu dle VynZ.

Na VŠ byl podle ust. § 6 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách (dále též „zákon o vysokých školách“), přenesen výkon veřejné moci; VŠ tedy v uvedených

---

¹³³ Kolektiv Úřadu průmyslového vlastnictví České republiky. *Výroční zpráva 2014*. [online] Úřad průmyslového vlastnictví České republiky. 2015. [cit. 2015-04-06] Dostupný z: <http://www.upv.cz/cs/publikace/rocenka/rocenka.html> ISBN 978-80-7282-111-2 a Kolektiv Úřadu průmyslového vlastnictví České republiky. *Výroční zpráva 2013*. [online] Úřad průmyslového vlastnictví České republiky. 2014. [cit. 2015-04-06] Dostupný z: <http://www.upv.cz/cs/publikace/rocenka/rocenka.html> ISBN 978-80-7282-103-7

¹³⁴ Srov. např. SEDLÁK, Jan. Jablotron, Avast, Seznam a Alza rozjíždí výzkum s ČVUT [online] e-svět E15.cz. 2015 [cit. 2015-04-06] Dostupné z: <http://e-svet.e15.cz/technika/jablotron-avast-seznam-a-alza-rozjizdi-vyzkum-s-cvut-1177460> nebo Technická univerzita v Liberci. *Výroční zpráva o činnosti za rok 2013* [online] Technická univerzita v Liberci. 1. Vydání. Červen 2014. 130 s. [cit. 2015-04-06] Dostupné z: <http://www.tul.cz/document/2601> ISBN 978-80-7494-059-0, str. 79 nebo str. 82

případech vystupují ve vztahu ke studentovi v postavení veřejnoprávního subjektu a jsou tak oprávněny autoritativně rozhodovat o jeho právech a povinnostech. Ke stanovení těchto povinností jim přitom slouží vnitřní předpisy. Dle ust. § 17 odst. 1 zákona o vysokých školách mezi ně patří: „*a) statut veřejné vysoké školy, b) volební a jednací řád akademického senátu veřejné vysoké školy...a další předpisy, pokud tak stanoví statut veřejné vysoké školy.*“¹³⁵

Práva a povinnosti studenta v případě vytvoření vynálezu v souvislosti s jeho studiem na příslušné VŠ, upravují nejčastěji Příkazy a opatření rektora. V rámci provedené rešerše ke zkoumané problematice jsem vybrala úpravu Českého vysokého učení technického (dále též „ČVUT“), Univerzity Karlovy v Praze (dále též „UK“) a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (dále též „JUČB“).

Podle Příkazu rektora č. 5/2009 – Postup při ochraně a využití průmyslového vlastnictví ČVUT v Praze ze dne 30. 3. 2009 (dále též „Postup“),¹³⁶ stanoví čl. VII. *Vytvoření vynálezu, technického či jiného řešení osobou, která využívá zdroje ČVUT*, že pokud student vytvoří při využívání zdrojů ČVUT vynález, je povinen dodržovat tento Postup, zejména vyrozumět ČVUT o jeho vytvoření a umožnit ČVUT, aby na tento vynález uplatnila právo na patent. ČVUT tedy rozšiřuje zákonnou cesi i na vytvoření vynálezu studenty, a to nejen v případě, že vytvořili vynález ke splnění úkolů k VŠ (jako je tomu v případě zákonné úpravy a shodně i úpravy studenta zaměstnaného u ČVUT),¹³⁷ ale i v případě, kdy tato osoba využila zdroje ČVUT. Druhý odstavce tohoto článku dále stanoví, že dodržování tohoto Postupu je podmínkou využívání

---

¹³⁵ Tak např. Systém vnitřních předpisů Univerzity Karlovy tvoří vnitřní předpisy univerzity, opatření rektora a opatření kvestora. Na úrovni fakult a dalších součástí univerzity systém vnitřních předpisů doplňují vnitřní předpisy fakult a součástí a opatření děkana nebo ředitele součástí. Blíže srov. Předpisy [online] Univerzita Karlova [2015-19-05]. Dostupné z: <http://www.cuni.cz/UK-104.html>

¹³⁶ České vysoké učení technické. Příkaz rektora č. 5/2009 Postup při ochraně a využití průmyslového vlastnictví ČVUT v Praze. [online] 2009 [cit. 2015-04-05] Dostupné z: <http://intranet.cvut.cz/cs/zakladni-dokumenty/pr>

¹³⁷ Srov. čl. I. Postupu – Právo na chránitelné řešení: „...přechází právo na vynález vytvořený jako celek nebo i částečně zaměstnanci ČVUT (včetně zaměstnaných studentů) ke splnění úkolu z jejich pracovního poměru na ČVUT a jejich původce je povinen jejich vytvoření ČVUT oznámit a postupovat v souladu s tímto postupem.“

zdrojů ČVUT. Ostatní práva a povinnosti upravené v tomto Postupu, dá se říci, že *de facto* rozvádějí zákonnou úpravu podnikového vynálezu.¹³⁸

Co se týče UK, upravuje problematiku studenta – původce Opatření rektora UK č. 7/2014 ze dne 30. 1. 2014, Nakládání s výsledky výzkumu, vývoje a inovací na Univerzitě Karlově v Praze (dále též „Opatření rektora“).¹³⁹ Čl. 6.6 Opatření rektora řeší vytvoření vynálezu studentem následovně: „*V případě, kdy mezi původci vynálezu či jiného předmětu práv průmyslového vlastnictví jsou i osoby bez pracovněprávního vztahu k Univerzitě, jsou spolupůvodci tohoto vynálezu či jiného předmětu práv průmyslového vlastnictví povinni v součinnosti s děkanem příslušné fakulty nebo ředitelem další součástí Univerzity podniknout přiměřené právní kroky k právní úpravě vztahů mezi původci tak, aby zájmy Univerzity byly adekvátně ochráněny.*“¹⁴⁰ Dále pak v čl. 7.1 stanoví, že „*původci, který vytvořil v rámci plnění studijních povinností nebo pracovních úkolů vynález nebo jiný předmět práv průmyslového vlastnictví s komerčním potenciálem, na které Univerzita uplatnila právo, má nárok na odměnu dle tohoto ustanovení.*“¹⁴¹ Prvé z právě citovaných ustanovení *de facto* předpokládá, že původce – student bez pracovněprávního vztahu k UK vytvoří vynález společně s původcem, jenž v takovém vztahu k UK bude. Domnívám se však, že pomocí logického výkladu čl. 7.1. Opatření rektora lze dovodit, že UK stanoví, byť implicitně, přechod práva na patent na UK, ať už vynález vznikl společnou tvůrčí činností studenta, jenž není ve vztahu k UK v pracovněprávním vztahu a osoby, která v takovém vztahu je, či vlastní tvůrčí činností studenta samého.

Konečně JUČB nejprve v čl. 3.1 – Vymezení pojmů v *Opatření rektora o nakládání s nehmotnými statky na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích*,

---

¹³⁸ Např. stanovení výše odměny, sankce za nedodržení povinností apod.

¹³⁹ Co se týče ostatních práv a povinností upravených v tomto Postupu, dá se říci, že *de facto* rozvádějí zákonnou úpravu podnikového vynálezu¹³⁹.

¹⁴⁰ Univerzita Karlova v Praze. Opatření rektora UK č. 7/2014 [online] Nakládání s výsledky výzkumu, vývoje a inovací na Univerzitě Karlově v Praze [cit. 2015-04-05] Dostupné z: <http://www.cuni.cz/UK-5588.html>

¹⁴¹ Univerzita Karlova v Praze. Opatření rektora UK č. 7/2014 [online] Nakládání s výsledky výzkumu, vývoje a inovací na Univerzitě Karlově v Praze [cit. 2015-04-05] Dostupné z: <http://www.cuni.cz/UK-5588.html>

č. R 274 ze dne 28. 2. 2014,¹⁴² definuje v bodě 3.1.8 původce. Původcem se rozumí jakákoli fyzická osoba v pracovním poměru nebo jiném obdobném pracovněprávním vztahu k JUČB, též student nebo účastník kurzů celoživotního vzdělání organizovaného JUČB, „*kteřá se svou vlastní tvůrčí činností podílela na vytvoření předmětu duševního vlastnictví podle...zákonů upravujících jednotlivé předměty průmyslového vlastnictví.*“¹⁴³ Čl. 4.2. Ochrana předmětů průmyslového vlastnictví stanoví, že „*pokud byl předmět průmyslového vlastnictví vytvořen původcem v rámci pracovního poměru nebo jiného obdobného vztahu s JU, není-li dohodnuto jinak, náleží práva k tomuto duševnímu vlastnictví JU.*“¹⁴⁴

S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že všechny tři výše uvedené VŠ upravují po obsahové stránce vztah studenta-původce a VŠ ohledně přechodu práva na patentu shodně. Obecně lze úpravu této otázky vnitřními předpisy VŠ jen doporučit. V souvislosti se zkoumanou problematikou se totiž nabízí otázka, komu náleží právo na patent v případě, že student vytvoří vynález ke splnění úkolu v rámci svého studia na VŠ v případě, že VŠ tuto záležitost vnitřním předpisem neupraví. Je na místě analogické použití ust. § 9 VynZ a tedy právo na patent bude bez dalšího náležet VŠ? Nebo by byl takový výklad nepřipustným zásahem do práva k výsledku tvůrčí činnosti a *de facto* i nepřipustným zásahem do vlastnického práva?¹⁴⁵ Již výše bylo uzavřeno, že vztah mezi studentem a VŠ je vztahem veřejnoprávním. Osobně se domnívám, že v uvedeném případě lze užít analogicky ust. § 9 VynZ, neboť použití analogie je ve veřejnoprávních vztazích připuštěno, byť jistě není využíváno tak hojně, jako je tomu v právu soukromém.¹⁴⁶ Užití analogie v případě studenta-původce je dle mého názoru, krom toho, že se jeví jako vhodné i účelné, neboť cílem této právní úpravy je poskytnout

---

¹⁴² Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Opatření rektora o nakládání s nehmotnými statky č. R 274_2014 [online] 2014 [cit. 2015-04-05] Dostupné z: http://www.jctt.cz/wp-content/uploads/2013/05/R_274_nakl_s_nehmot_statky.pdf

¹⁴³ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Opatření rektora o nakládání s nehmotnými statky č. R 274_2014 [online] 2014 [cit. 2015-04-05] Dostupné z: http://www.jctt.cz/wp-content/uploads/2013/05/R_274_nakl_s_nehmot_statky.pdf

¹⁴⁴ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Opatření rektora o nakládání s nehmotnými statky č. R 274_2014 [online] 2014 [cit. 2015-04-05] Dostupné z: http://www.jctt.cz/wp-content/uploads/2013/05/R_274_nakl_s_nehmot_statky.pdf

¹⁴⁵ V této souvislosti považuje za důležité připomenout, že právo k patentu je právem majetkovým a jako takové je věcí, k níž náleží oprávněnému subjektu vlastnické právo. Blíže srov. Kapitulu 1 – Základní pojmy.

¹⁴⁶ Ust. § 10 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, navíc výslovně stanoví, že právní případy výslovně neupravené se posoudí podle ustanovení co do obsahu a účelu právnímu případu nejbližšího.

osobě (zaměstnavateli – zde VŠ) dostatečnou kompenzaci za poskytnuté prostředky k vytvoření vynálezu za současného odměnění původce samotného dle ust. § 9 odst. 4 VynZ.

4.3 Přihlašovatel vynálezu

Přihlašovatelem vynálezu je osoba, která u Úřadu podala přihlášku vynálezu, přičemž platí vyvratitelná právní domněnka, že přihlašovatel vynálezu je zároveň jeho původce.¹⁴⁷ Podá-li tedy přihlašovatel patentovou přihlášku, má se za to, že je zároveň původcem, resp. že původce uvedený v přihlášce vynálezu je původcem skutečným¹⁴⁸ a Úřad dále nezkoumá, zda tomu tak skutečně je čili nic. Patentové právo totiž ovládá formální princip přihlašovatelů, podle něhož původce vynálezu nemusí prokazovat, že vynález je výsledkem právě jeho vlastní tvůrčí činnosti. V případě, že někdo tvrdí opak, je na něm, aby v případném sporu unesl důkazní břemeno a prokázal opak. V případném sporu však nestačí, aby žalobce pouze dokázal, že přihlašovatel není původcem, musí zároveň prokázat, že původcem je někdo jiný.¹⁴⁹

Tato vyvratitelná domněnka není v zákoně o vynálezech stanovena explicitně, implicitně se však dovozuje z příslušných ustanovení. Naproti tomu patentní zákon stanovil vyvratitelnou právní domněnku *expressis verbis*, a to v ust. § 4 odst. 1: „*Pokud se nedokáže opak, pokládá se za původce vynálezu první přihlašovatel.*“ Přihlašovatel tedy může být zároveň původcem vynálezu, může se však jednat o dvě rozdílné osoby. Typicky tomu tak bude u podnikových vynálezů.

Jméno původce musí být vždy uvedeno v přihlášce vynálezu. V případě, že je přihlašovatel zároveň původcem, vyznačí tuto skutečnost v přihlášce vynálezu křížkem v příslušném políčku. Co se týče situace, kdy přihlašovatel a původce nejsou tatáž osoba, uvádí Návod k vyplnění přihlášky vynálezu: „*Není-li přihlašovatel současně*

---

¹⁴⁷ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář*. 1. vyd. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x, str. 20

¹⁴⁸ TELEČEK, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1994, 344 s. ISBN 80-85765-11-x, str. 228

¹⁴⁹ „*Při řešení sporu o autorství k vynálezu se soud může zabývat jen otázkou, zda místo žalovaného je autorem někdo jiný (případně, že žalobce je autorem vedle žalovaného). Z toho plyne, že tu lze připustit jen žaloby o určení autorství vynálezu, nikoli i žaloby, že žalovaný autorem vynálezu není.*“ Podle rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 15.11.1971, sp.zn. 9 Co 579/71, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2015-04-08]

*původcem a nejedná-li se o podnikový vynález, musí přihlašovatel přiložit doklad o nabytí práva na patent.*¹⁵⁰

---

¹⁵⁰ Úřad průmyslového vlastnictví. *Návod k vyplnění přihlášky vynálezu se žádostí o udělení patentu.* [online] [2015-07-04] Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/prumyslova-prava/vynalez-y-patenty/narodni-prihlaska-informace.html>

5. ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ PATENTU

Jak již bylo uvedeno výše, patentová ochrana k vynálezu nastává, resp. její účinky nastávají okamžikem udělení patentu, jelikož systém právní ochrany v České republice je ovládán zásadou formálnosti. Samotné řízení o udělení patentu je v České republice založeno na tzv. *průzkumovém principu*, kdy Úřad před udělením patentu zkoumá, zda přihlašovaný předmět splňuje veškeré zákonné náležitosti rozhodné pro udělení patentu. Naopak např. řízení o udělení užitého vzoru je založeno na *registračním principu*, podle něhož Úřad zkoumá jen splnění základních podmínek pro ochranu. Přihlašovací řízení je v České republice dále ovládáno principem *odloženého průzkumu*, jehož smyslem je „odložit“ provedení časového a finančně náročného věcného průzkumu a provést jej jen u těch vynálezů, u nichž je reálný předpoklad jejich hospodářského uplatnění.¹⁵¹

Na řízení o udělení patentu (ostatně nejen na něj, nýbrž na veškerá řízení před Úřadem) se použijí příslušná ustanovení zákona o vynálezech, subsidiárně se aplikují ustanovení **správního řádu**. Nepoužijí se však ustanovení správního řádu o prominutí zmeškání úkonu, o přerušení řízení, o lhůtách pro vydání rozhodnutí, o účastnících řízení (s výjimkou ustanovení správního řádu o účastnících řízení podle zvláštního zákona)¹⁵² a některá další ustanovení.¹⁵³ Řízení o udělení patentu tak má sice charakter správního řízení, uplatní se však pro něj některé odchylky dané zvláštní povahou patentové ochrany, např. i díky zmíněné zásadě formálnosti. Lze tedy uzavřít, že se jedná o správní řízení *sui generis*. Kromě zákonných norem se na řízení o udělení patentu vztahují i normy podzákonné, konkrétně se jedná o **vyhlášku č. 550/1990 Sb.**,

¹⁵¹ PÍTRA, Vladimír. Ochrana technické tvůrčí práce. 1. vyd. Praha: Arch, 1992, 66s. ISSN 0862-7819, str. 16

¹⁵² Ust. § 27 odst. 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád: „Účastníky jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, mají postavení účastníků podle odstavce 2 [další dotčené osoby, pozn. aut.], ledaže jim má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají; v tom případě mají postavení účastníků podle odstavce 1 [podle odst. 1 je účastníkem řízení ten, o jehož právech nebo povinnostech má být v řízení rozhodnuto – pozn. aut].“

¹⁵³ Podle § 63 odst. 1 VynZ platí pro řízení před Úřadem „*správní řád s odchylkami uvedenými v tomto zákoně a s výjimkou ustanovení o ověřování plných mocí pro neurčitý počet řízení, o možnosti volby několika společných zmocněnců, o prominutí zmeškání úkonu, o přerušení řízení, o lhůtách pro vydání rozhodnutí a o ochraně před nečinností, dále z ustanovení o zvláštnostech řízení o rozkladu ustanovení o složení rozkladové komise a o možném způsobu ukončení řízení o rozkladu a dále ustanovení o účastnících řízení; ustanovení správního řádu o účastnících řízení podle zvláštního zákona se však použijí.*“

o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů. Efektivní pomůckou pro řádný postup při získání patentové ochrany je dále **Instrukce předsedy Úřadu, kterou se stanoví standard úpravy přihlášky vynálezu, žádosti o udělení dodatkového ochranného osvědčení a přihlášky užitného vzoru a Metodický pokyn pro řízení před Úřadem** (část A – obecná část, část B – vynálezy a dodatková ochranná osvědčení), přičemž obé nejsou, jak na svých internetových stránkách uvádí Úřad, právním předpisem a nelze z nich vyvozovat jakékoli povinnosti ani oprávnění. Ostatně shodně se v tomto smyslu opakovaně vyjádřil i Nejvyšší správní soud.¹⁵⁴ V neposlední řadě se dále pro záležitosti poplatků za přihlášku vynálezu **zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.**

Co se týče **účastníků patentového řízení**, již výše bylo uvedeno, že pro řízení před Úřadem neplatí ust. § 27 odst. 1 a 2 správního řádu; účastníkem řízení jsou pouze ty osoby, o nichž to stanoví zvláštní zákon, v tomto případě zákon o vynálezech. Podle Metodického pokynu¹⁵⁵ ovšem bude v pochybnostech považován za účastníka řízení o přihlášce vynálezu i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak. V řízení o udělení patentu tak bude podle výkladu Úřadu účastníkem řízení přihlašovatel, může jím však být i třetí osoba, která podala žádost o úplný průzkum přihlášky vynálezu a v pochybnostech bude s ohledem na uvedené za účastníka považována i jiná osoba.¹⁵⁶ Dle mého názoru Úřad v Metodickém pokynu poměrně zásadním způsobem rozšiřuje výklad ust. § 63 VynZ, který výslovně vylučuje použití ust. § 27 odst. 1 a 2 správního řádu a připouští pouze použití ust. § 27 odst. 3 správního řádu, podle něhož jsou účastníky řízení ty osoby, o nichž to stanoví zvláštní zákon. Domnívám se, že účastníkem řízení o přihlášce může být v řízení o přihlášce vynálezu

---

¹⁵⁴ Srov. např. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28.1.2005, č.j. 5 A 7/2002-215

¹⁵⁵ Metodický pokyn pro řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví. Část A. Obecná část. [online] Úřad průmyslového vlastnictví v České republice [2015-04-10], str. 2, Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/publikace/metodicke-pokyny-pro-řízení-před-upv/metodicke-pokyny.html>

¹⁵⁶ Důvodová zpráva k novele VynZ, zákon č. 501/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím správního řádu, naproti tomu hovoří opačně. Na str. 40 uvádí, že přestože řízení o přihláškách vynálezů má charakter řízení správního, některé úkony v řízení před Úřadem vyžadují speciální právní úpravu. Dále k otázce účastnictví uvádí, že lze předpokládat, že jako účastníci řízení by mohly vystupovat takové osoby, které mají zájem na udělení patentu, avšak pojmové nejsou účastníky v příslušném řízení (výslovně pak dává za příklad původce vynálezu). Podle návrhu zákona by takové osoby neměly zasahovat do řízení a neměly by mít procesní oprávnění, která jim přiznává návrh správního řádu. Důvodová zpráva dále stanoví, že je na patentovém zákonu, aby účastníky řízení vymezil jinak. To se však nestalo. Blíže srov. Důvodová zpráva k zákonu č. 501/2004 Sb. [online] Poslanecká sněmovna.2003 [cit. 2015-16-05] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw>

přihlašovatel či původce,¹⁵⁷ ne však osoba, jejíž účastenství z příslušných ustanovení o řízení o udělení patentu přímo nevyplývá.

Účastník řízení o přihlášce vynálezu se může nechat v řízení zastoupit. Zákon o vynálezech rozlišuje dva druhy **zastoupení** – zastoupení povinné (obligatorní) a zastoupení dobrovolné.¹⁵⁸ V případě, že je přihlašovatelem osoba, která nemá na území České republiky bydliště nebo sídlo, musí být zastoupena patentovým zástupcem nebo advokátem. To však neplatí pro osoby, které mají bydliště nebo sídlo na území některého z členských států Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru.¹⁵⁹ V takovém případě je však tato osoba povinna určit místo pro doručování na území České republiky. Přihlašovatel se může rovněž dát zastupovat advokátem nebo jiným zástupcem (patentovým zástupcem či jinou osobou), kterého si zvolí. V případě dobrovolného zastoupení se může přihlašovatel nechat zastoupit pro celé řízení (plná moc generální) nebo pro jednotlivý úkon či několik úkonů stejného druhu (plná moc speciální).

Vlastní řízení o udělení patentu je potom rozděleno do základních fází, mezi které patří podání přihlášky vynálezu, předběžný průzkum přihlášky, zveřejnění přihlášky, věcný průzkum a konečné rozhodnutí.

5.1 Přihláška vynálezu

Řízení o udělení patentu se zahajuje podáním patentové přihlášky, a to pouze na návrh. Projevuje se zde tedy již výše uvedený dispoziční princip. Podání se činí písemně, nepřipouští se podání ústně do protokolu či telefonicky. Pro podání není stanoven závazný formulář, nicméně se doporučuje použít formulář Úřadu, dostupný buď na jeho internetových stránkách, nebo přímo v prostorách Úřadu. Co se týče

---

¹⁵⁷ Podle ust. § 25 odst. 2 VynZ na žádost původce Úřad neuvede jeho jméno při zveřejnění přihlášky vynálezu a oznámení o udělení patentu. Z dikce tohoto ustanovení lze dle mého dovodit poměrně snadno dovodit, že původce vynálezu může být účastníkem řízení.

¹⁵⁸ Účastníka řízení je nutno nechat v zákonem stanovených případech zastoupit opatrovníkem. Podrobnější popis procesního zastupování by však jistě přesáhl rozsah této práce, proto v této oblasti odkazují na příslušnou literaturu (např. HENDRYCH, Dušan, Taisia ČEBIŠOVÁ, Martin KOPECKÝ, Vladimír MIKULE, Richard POMAHÁČ, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Vladimír VOPÁLKA. Správní právo: obecná část. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xxxiv, 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3, str. 374 a na Metodický pokyn Úřadu – Část A. Obecná část.

¹⁵⁹ HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 91

formálních, ale i obsahových náležitostí přihlášky, představuje poměrně podrobný a srozumitelný návod výše zmíněná Instrukce předsedy Úřadu.

Přihláška se považuje za podanou, obsahuje-li alespoň označení přihlašovatele, projev jeho vůle, že chce udělit patent na vynález a popis vynálezu. Řádně podaná přihláška musí dále obsahovat vlastní žádost ve dvojím vyhotovení a podlohy. V **žádosti** je nutno uvést obchodní firmu či jméno přihlašovatele, sídlo či adresu (u zahraničních přihlašovatelů i zemi), jméno původce, není-li zároveň přihlašovatelem, název vynálezu, doručovací adresu, podpis přihlašovatele a jeho zástupce, případně i údaje nutné k uplatnění práva přednosti. **Podlohy** se sestávají z popisu vynálezu, alespoň jednoho patentového nároku, anotace a výkresů (jsou-li součástí podloh). Hlavní vyhotovení podloh na bílém, pevném, odolném a matném papíru musí umožňovat jejich kvalitní reprodukci.

Popis vynálezu má sloužit jako podklad pro vysvětlení patentových nároků. Název vynálezu by měl vystihovat jeho předmět, měl by být výstižný, přesný a stručný a svým rozsahem by neměl přesahovat 10 slov. Dále je třeba vynález zařadit do oblasti techniky, jíž se týká a dosavadní stav techniky náležitě charakterizovat. Popis vynálezu obsahuje i vysvětlení podstaty vynálezu, to je definováno v patentových nárocích a mělo by být schopno dostatečným způsobem poukázat na výhody a nevýhody vynálezu ve srovnání s dosavadním stavem techniky. V případě, že přihláška vynálezu obsahuje obrázky, je jejich popis rovněž uveden v popisu vynálezu. Konečně musí popis vynálezu uvést alespoň jeden příklad konkrétního provedení vynálezu, tak aby napomohl vysvětlení jeho podstaty a možnosti jej uskutečnit.

Podlohy jsou dále tvořeny patentovými nároky. **Patentové nároky**, resp. jejich znění vymezují rozsah patentové ochrany. Správné a pečlivě zvolené znění patentových nároků představuje krom vlastní tvůrčí činnosti jeden z nejvýznamnějších kroků na cestě k získání patentové ochrany na vynález. „*Formulace patentových nároků je nesmírně důležitá, neboť jen to, co je uvedeno v patentových nárocích, se udělením patentu stane vynálezem de iure.*“¹⁶⁰ Patentové nároky musí být stanoveny jasně, přesně, určitě a musí být podloženy popisem. Není tedy přípustné, aby patentový nárok

---

¹⁶⁰ ZÁBRŠ, Aleš. *Patentové právo ČSFR*. 1. vyd. Praha: Federální úřad pro vynálezy, 1992, 83 s. ISBN 80-85100-29-0, str. 40

obsahoval znaky typu tenký, široký, teplý či vlažný, obdobné platí pro označení typu asi, kolem či přibližně.¹⁶¹ Patentový nárok se zpravidla skládá z úvodní a význakové části. **Úvodní část** obsahuje doslovný popis vynálezu, oblast, do které předmět patentu spadá a znaky, které jsou nutné pro vymezení nárokovaného předmětu, jež jsou součástí dosavadního stavu techniky. Stěžejní částí je však **význaková část** patentových nároků. Bývá uvedena slovním spojením „vyznačující se tím, že...“ a obsahuje podstatné znaky, pro které se ve spojení se znaky uvedenými v úvodní části patentového nároku vyžaduje ochrana. Podstatné znaky jsou právě ty znaky, jež vynález odlišují od dosavadního stavu techniky. Pro dostatečné pokrytí ochrany k určitému vynálezu se zpravidla použije několik patentových nároků, přičemž platí, že každá patentová přihláška musí nutně obsahovat alespoň jeden nezávislý nárok. **Nezávislý nárok** je takový nárok, který obsahuje všechny podstatné znaky vynálezu, tedy takové znaky, bez jejichž přítomnosti by nebylo možné dosažení technického účinku daného vynálezu. Pokud některý patentový nárok obsahuje všechny podstatné znaky jiného patentového nároku, jedná se o **patentový nárok závislý**. Takový závislý nárok musí ve své úvodní části obsahovat jasný a jednoznačný odkaz na konkrétní nezávislý nárok; ve význakové části jsou oproti tomu ty znaky, jež jej od nezávislého nároku odlišují a představují jiné, výhodnější provedení vynálezu.

Anotace představuje *de facto* shrnutí toho, co je uvedeno v popisu vynálezu, v patentových nárocích a případně i ve výkresech, měla by sloužit jako pomůcka pro provedení rešerší. Musí obsahovat název vynálezu, stručné shrnutí jeho podstaty, hlavní možnosti využití a případně i chemický nebo matematický vzorec obsažený v popisu přihlášky vynálezu. Svým rozsahem by anotace neměla obsahovat více než 150 slov.

Součástí přihlášky mohou dále být i **přílohy**. Přílohu může tvořit např. doklad o nabytí práva na patent (v případě, že přihlašovatel není zároveň původce nebo zaměstnavatel uplatnivší právo na patent), nebo plná moc (v případě, že je přihlašovatel v řízení zastoupen, ať již dobrovolně čili nic).¹⁶² Přestože totiž není v náležitostech

---

¹⁶¹ Čada in HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. Práva k průmyslovému vlastnictví. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 127

¹⁶² Podle rozhodnutí Úřadu ze dne 17.6.2002 sp.zn. PUV 2002-12961. [cit. 2015-04-10] Dostupé: <https://isdv.upv.cz/dbr/spring/showCase?createdTo=&categoryID=321& keywordId=1&keyword=&code=2002->

příhlášky výslovně uvedena plná moc, jedná se o údaj, který musí být k žádosti přiložen, pokud je přihlašovatel v řízení zastupován. Pokud je vynálezem průmyslový produkční organismus, je součástí přihlášky vynálezu rovněž doklad o uložení takového biologického materiálu.¹⁶³ Zásadním účinkem podání přihlášky vynálezu je, že přihlašovateli vzniká právo přednosti před každým, kdo podá přihlášku shodného vynálezu později.¹⁶⁴ Výjimku tvoří postoupení práva přednosti.¹⁶⁵ Pokud tedy přihlašovatel uplatňuje právo přednosti z dříve podané přihlášky (a přitom sám nebyl přihlašovatelem této dříve podané přihlášky), musí k přihlášce přiložit doklad o postoupení práva přednosti.

Splňuje-li přihláška vynálezu výše uvedené požadavky, založí Úřad ve věci spis, přidělí mu příslušné číslo patentové přihlášky a označí podlohy spisu datem podání přihlášky. Po splnění těchto náležitostí je přihláška vynálezu postoupena k průzkumovému řízení. Podání přihlášky vynálezu dále podléhá zaplacení správního poplatku ve výši 1.200,- Kč, případně ve výši 600,- Kč, pokud je přihlašovatelem výhradně původce. Pro další postup v řízení je tedy rovněž podstatné, zda byl zaplacen uvedený správní poplatek.

5.2 *Předběžný průzkum přihlášky*

Podstatou řízení o udělení patentové ochrany na vynález je princip odloženého průzkumu. Prvou fází tohoto odloženého průzkumu je průzkum předběžný. Účelem předběžného průzkumu přihlášky je vyloučení předmětů zjevně nepatentovatelných a odstranění zjevných formálních vad. Podle Metodického pokynu Úřadu¹⁶⁶ však není účelem předběžného průzkumu náprava takových vad, jejichž neodstranění není zjevně

[12961&type=&paragraphId=&_justSelectedParagraphs=1&_justSelectedKeywords=1&searchSubmit=Vyhledat&caseID=9795&name=&keywordId=&createdFrom=&_paragraphId=1&](http://www.nsouid.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6D74D58ADC4B9C46C1257A4E00687373?openDocument&Highlight=0.puvodce.prihlashovatel)

¹⁶³ Adresy institucí, u nichž lze biologický materiál uložit, jsou uvedeny v publikaci WIPO „Guide to the Deposit of Microorganism under Budapest Treaty“. Pro získání patentové ochrany na území České republiky lze však použít i jiné veřejné sbírky.

¹⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.12.2004, sp.zn. 8 Tdo 1292/2004. [cit. 2015-10-04] Dostupné: http://www.nsouid.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6D74D58ADC4B9C46C1257A4E00687373?openDocument&Highlight=0.puvodce.prihlashovatel

¹⁶⁵ V případě, že přihlašovatel uplatňuje právo přednosti z dříve podané přihlášky a zároveň není přihlašovatelem přihlášky, z níž právo přednosti vyplývá. Blíže srov. např. HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 140

¹⁶⁶ Metodický pokyn pro řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví. Část B. Vynálezy. [online] Úřad průmyslového vlastnictví v České republice [2015-05-20], str. 12, Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/publikace/metodicke-pokyny-pro-řízení-před-upv/metodicke-pokyny.html>

na překážku zveřejnění překážky. Obdobně tak řešení otázek, zda byl náležitě zjištěn stav techniky a zda byly splněny podmínky patentovatelnosti, náleží do další části řízení o udělení patentu.

U vyloučení předmětů zjevně nepatentovatelných se zkoumá, zda předmět přihlášky nespadá do výčtu předmětů, jež se nepovažují za vynálezy¹⁶⁷ a zda nejde o způsob chirurgického nebo terapeutického ošetřování lidského nebo zvířecího těla nebo diagnostickou metodu používanou na lidském nebo zvířecím těle, zda nejde o některou z výluk z patentovatelnosti¹⁶⁸ nebo zda není v přihlášce vynálezu vysvětlen tak jasně a úplně, aby jej byl odborník schopen uskutečnit. Dalším případem vyloučení předmětů zjevně nepatentovatelných je skutečnost, že předmět přihlášky není průmyslově využitelný – v takovém případě však může Úřad nejprve vyzvat přihlašovatele, aby průmyslovou využitelnost prokázal předvedením předmětu přihlášky vynálezu nebo jiným vhodným způsobem.¹⁶⁹ Dospěje-li Úřad k závěru, že se jedná o předmět zjevně nepatentovatelný, vyrozumí přihlašovatele o svém stanovisku se lhůtou k vyjádření. Pokud ani vyjádření přihlašovatele nezvrátí stanovisko Úřadu, Úřad přihlášku zamítne a řízení zastaví.¹⁷⁰

Co se týče odstranění zjevných formálních vad, tak se k jejich odstranění v rámci předběžného průzkumu přistupuje jen v případě, kdy by bránily zveřejnění přihlášky vynálezu. Zveřejnění by bránily chybějící údaje, jež musí být uvedeny v přihlášce vynálezu. V rámci formálních náležitostí se dále zkoumá zaplacení správního poplatku. Veškeré formální nedostatky přihlášky vynálezu se oznamují přihlašovatelovi. Pokud se jedná o odstranitelné vady, které brání zveřejnění a přihlašovatel je ve stanovené lhůtě neodstraní, Úřad řízení zastaví. Úřad rovněž řízení zastaví, pokud nebyl zaplacen správní poplatek a již uplynula lhůta k jeho zaplacení.

---

¹⁶⁷ Podle ust. § 3 odst. 1 VynZ se za vynálezy nepovažují objevy, vědecké teorie a matematické metody, estetické výtvary, plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti, jakož i programy počítačů a podávání informací.

¹⁶⁸ Podle ust. § 4 VynZ jsou jimi vynálezy, jejichž obchodní využití by se přičilo veřejnému pořádku nebo dobrým mravům a odrůdy rostlin nebo plemena zvířat.

¹⁶⁹ Podle ust. § 26 odst. VynZ.

¹⁷⁰ Podle ust. § 30 odst. 2 VynZ.

Pokud nebyla přihláška vynálezu zamítnuta z důvodu zjevné nepatentovatelnosti či z důvodu formálních nedostatků, které nemohou být zhojeny v rámci další fáze řízení, Úřad přihlášku vynálezu zveřejní.

5.3 Zveřejnění přihlášky

Podle ust. § 31 odst. 1 VynZ zveřejní Úřad přihlášku vynálezu po uplynutí 18 měsíců od vzniku práva přednosti. Zveřejnění přihlášky se oznamuje ve Věstníku Úřadu, který je dostupný na jeho internetových stránkách.¹⁷¹ Zákon připouští dřívější zveřejnění ve dvou případech, a to buď

- na žádost přihlašovatele podanou do 12 měsíců od vzniku práva přednosti, po zaplacení příslušného správního poplatku, nebo
- pokud již byl na vynález udělen patent.

Podle ust. § 32 VynZ může po zveřejnění přihlášky vynálezu kdokoli podat u Úřadu písemné připomínky k patentovatelnosti předmětu přihlášky. Zákon však *expressis verbis* stanoví, že taková osoba se nestává účastníkem řízení o přihlášce vynálezu, což je zcela v souladu s ust. § 63 VynZ. O těchto připomínkách bude přihlašovatel vynálezu informován a může se k nim vyjádřit či dokonce provést a navrhnout úpravy v podlohách přihlášky vynálezu.¹⁷² Připomínky k přihlášce vynálezu lze podávat před i během úplného průzkumu přihlášky. Pokud však budou připomínky k přihlášce vynálezu podány před udělením patentu, ale v době, kdy již byly ukončeny přípravy pro udělení patentu (tedy po provedení úplného průzkumu), budou připomínky posouzeny jako návrh na zrušení patentu. Obdobně se posoudí připomínky podané po udělení patentu, a to s ohledem na ust. § 37 odst. 2 správního řádu, podle něhož se podání posuzuje podle svého skutečného obsahu. Připomínky musí být odůvodněny, musí navrhopvat či doložit konkrétní důkazy. Jak již bylo uvedeno, podatel připomínek se nestává účastníkem řízení a ani s ním tak není nakládáno – tedy není mu

---

¹⁷¹ Na adrese: <http://www.upv.cz/cs/publikace/vestnik-upv.html>

¹⁷² Metodický pokyn pro řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví. Část B. Vynálezy. [online] Úřad průmyslového vlastnictví v České republice [2015-05-21], str. 24, Dostupné z: <http://www.upv.cz/cs/publikace/metodicke-pokyny-pro-řízení-před-upv/metodicke-pokyny.html>

ani sděleno, jak bylo s připomínkami naloženo.¹⁷³ Podání připomínek je totiž pouhým podkladem pro vydání rozhodnutí Úřadu.¹⁷⁴

5.4 Úplný průzkum

Úplný průzkum (nebo také věcný průzkum) přihlášky vynálezu se provádí na žádost přihlašovatele nebo na žádost jiné osoby; může jej však z důvodu zvláštního zřetele hodných¹⁷⁵ *ex offo* zahájit i Úřad. Žádost musí být podána nejpozději do 36 měsíců od podání přihlášky vynálezu a nelze ji vzít zpět. Tuto lhůtu nelze prominout dle ust. § 65 odst. 2 VynZ, neboť se jedná o lhůtu prekluzivní. Podání žádosti podléhá zaplacení správního poplatku. O smyslu existence úplného průzkumu již bylo pojednáno výše. Cílem úplného průzkumu je rozhodnout, zda vynález splňuje podmínky stanovené zákonem pro udělení patentové ochrany. Podle ust. § 33 odst. 4 zahájí Úřad úplný průzkum neprodleně po podání žádosti.

V rámci úplného průzkumu se zkoumá, zda byly naplněny podmínky pro udělení patentu. Nejprve se zkoumají podmínky, jejichž nesplnění by mělo za následek zamítnutí přihlášky vynálezu.¹⁷⁶ Jedná se o splnění hmotněprávních podmínek patentovatelnosti dle ust. § 3 až 7 VynZ, přičemž největší důraz je kladen na zjištění novosti vynálezu ve vztahu k dosavadnímu stavu techniky. Jako podklad pro provedení úplného průzkumu slouží rešeršní zpráva, která obsahuje mj. stav techniky, ze kterého vychází průzkumový pracovník při posuzování novosti a vynálezecké činnosti. Další podmínkou je jasnost a úplnost popisu vynálezu neboť dle ust. § 26 odst. 2 VynZ musí být vynález v přihlášce vynálezu popsán tak jasně a úplně, aby jej mohl odborník uskutečnit.

Dále je ve fázi úplného průzkumu kontrolováno, zda jsou naplněny podmínky, jejichž nesplnění by bylo sankcionováno zastavením řízení o přihlášce vynálezu. Řízení bude zastaveno v případě, že bude řízení trpět určitými procesními vadami řízení, které

---

¹⁷³ HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. Práva k průmyslovému vlastnictví. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 146

¹⁷⁴ PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář*. 1. vyd. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x, str. 57

¹⁷⁵ Např. pokud je rozhodnutí o podané patentové přihlášce významné pro rozhodnutí v jiném řízení.

¹⁷⁶ Metodický pokyn pro řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví. Část B. Vynálezy. [online] Úřad průmyslového vlastnictví v České republice [2015-05-21], str. 32, Dostupné z:

<http://www.upv.cz/cs/publikace/metodicke-pokyny-pro-řízení-před-upv/metodicke-pokyny.html>

by bránily udělení patentu z důvodu nesplnění formálně právních podmínek. Mezi tyto podmínky patří požadavek jednotnosti vynálezu a formální požadavky na přihlášku vynálezu.¹⁷⁷ Požadavek jednotnosti vynálezu vyjadřuje skutečnost, že „*přihláška vynálezu se může týkat pouze jednoho vynálezu nebo skupiny vynálezů navzájem spojených tak, že tvoří jedinou obecnou vynálezeckou myšlenku.*“¹⁷⁸

Úplný průzkum přihlášky vynálezu je ukončen:

- (1) zamítnutím přihlášky v případě nesplnění hmotněprávních kritérií pro udělení patentu na vynález; přihlášku vynálezu lze zamítnout v celém rozsahu či částečně, rozhodnutí o zamítnutí přihlášky musí ve svém odůvodnění obsahovat důvody, pro které nelze patent udělit;
- (2) zastavením řízení v případě nesplnění procesněprávních podmínek; např. po marném uplynutí 36-ti měsíční lhůty pro podání žádosti o zahájení úplného průzkumu, pro nezahájení úplného průzkumu *ex offo* v téže lhůtě¹⁷⁹ či po marném uplynutí lhůty stanovené pro odstranění formálních vad přihlášky vynálezu;
- (3) udělením patentu na vynález, pokud předmět přihlášky vynálezu splňuje podmínky pro jeho udělení.

5.5 Udělení patentu na vynález

V případě, že předmět přihlášky vynálezu splňuje podmínky patentovatelnosti a nebyla naplněna žádná z podmínek, pro něž by patent nemohl být udělen, udělí Úřad přihlašovatelovi na vynález patent a za tím účelem mu vystaví patentovou listinu. Tímto okamžikem se přihlašovatel stává majitelem patentu.¹⁸⁰ Rozhodnutí o udělení patentu je rozhodnutím konstitutivním, majiteli patentu tak vznikají příslušná práva k vynálezu.

---

¹⁷⁷ O formálních náležitostech přihlášky srov. výše v této kapitole.

¹⁷⁸ Srov. ust. § 26 odst. 1 VynZ.

¹⁷⁹ To však dle mého názoru není zcela přesné. Úřad řízení zastaví v případě, že ve lhůtě 36 měsíců pro podání žádosti i zahájení úplného průzkumu, nebyla taková žádost podána, či v téže lhůtě Úřad nezahájil úplný průzkum *ex offo*. V takovém případě však bude řízení zastaveno před vlastním zahájením věcného průzkumu.

¹⁸⁰ Okamžikem udělení patentu na vynález se přihlašovatel stává majitelem patentu. Srov. ust. § 34 odst. 3 VynZ.

Účinky patentu však, jak již bylo rovněž uvedeno výše, nastávají až okamžikem zveřejnění ve Věstníku Úřadu.

Po udělení patentu vyzve Úřad majitele patentu k zaplacení prvního udržovacího poplatku v platnosti. Poplatky za další udržování patentu v platnosti je však již třeba platit bez výzvy Úřadu. Poplatek lze uhradit i v rámci tzv. poshověcí lhůtě šesti měsíců, za využití tohoto institutu je však majiteli patentu účtován příplatek.

6. DALŠÍ ŘÍZENÍ PŘED ÚŘADEM

Úřad průmyslového vlastnictví je v oblasti patentového práva krom řízení o udělení patentové ochrany na vynález příslušný i k řešení sporných řízení. Nejedná se ovšem o spory z porušování práv k patentu; ty jsou řešeny v rámci civilního soudního řízení a rozhodování o nich náleží soudům. V této práci se budu věnovat patentovými spory, k jejichž řešení je příslušný Úřad a na něž se přednostně použije VynZ.¹⁸¹ Jedná se o spory převážně kontradiktorní povahy, zabývající se otázkou rozsahu patentové ochrany (určovací řízení) a o spory, jejichž cílem je zrušit již udělený patent na vynález (řízení zrušovací). Kromě určovacího a zrušovacího řízení je dalším řízením před Úřadem i řízení opravné, které sice postrádá některé znaky společné pro dvě výše uvedená řízení, nicméně vykazuje oproti řízení o rozkladu dle správního řádu rovněž určitá specifika. Tato kapitola se okrajově dotýká i prostředků soudní ochrany vždy v návaznosti na ten který typ řízení před Úřadem.

6.1. Řízení určovací

Účelem určovacího řízení je posoudit, jaký rozsah ochrany vyplývá z konkrétního platného patentu ve vztahu k předmětu určení. Příčinou zájmu o posouzení rozsahu patentové ochrany může být potvrzení či vyvrácení domnělého nebo skutečného porušování práv k vynálezu, případně snaha zjistit, zda plánovaným jednáním k takovému porušování nedojde. S porušováním práv k vynálezu, resp. k průmyslovému vlastnictví obecně, je totiž spojena celá řada nepříznivých důsledků, ať už mluvíme o civilněprávních nárocích či o postihu trestněprávním.

Podle ust. § 67 VynZ určí Úřad na žádost toho, kdo osvědčí právní zájem, zda předmět v žádosti popsáný spadá do rozsahu ochrany určitého patentu na vynález. Smyslem určovacího řízení tedy není posouzení otázky, zda dochází k využití předmětného vynálezu, ale zda předmět určení spadá či nespadá do rozsahu patentu, který tento vynález chrání.¹⁸² Úřad tedy v rámci určovacího řízení autoritativně

---

¹⁸¹ Předkládaná práce se tedy nezabývá dalšími druhy správního řízení, k jejichž rozhodování je rovněž příslušný Úřad. Jedná se o přezkumné řízení, obnova řízení a v návaznosti na ni i nové řízení – na ty aplikují příslušná ustanovení správního řádu a skutečnost, že o řízení rozhoduje Úřad, nikterak nevybočuje ze standardu těchto správních řízení před jinými správními orgány.

¹⁸² Podle rozhodnutí Úřadu ze dne 19.10.2005, č.j. PV 1999-2209

rozhoduje, zda konkrétní technické řešení spadá do sféry chráněné příslušným patentem či nik.¹⁸³ Vždy je tedy třeba předmět patentu posuzovat ve vztahu ke konkrétnímu rozsahu ochrany již uděleného patentu; nelze podat žádost, resp. návrh na zahájení určovacího řízení ve vztahu k neurčitému počtu patentů.

Subjektem oprávněným podat žádost, zda předmět určení spadá do rozsahu patentu, je kterákoli fyzická či právnická osoba, která prokáže právní zájem. Takovou osobou může být i majitel patentu. Ten podá žádost o určení nejčastěji v případech domnělého porušování jeho práva k patentu. Kromě majitele patentu může mít právní zájem na určení i podnikatel, který má v úmyslu vyrábět předmět určení a není si jist, zda by takovou činností neoprávněně nezasahoval do rozsahu patentové ochrany. Právní zájem se zpravidla prokazuje existencí sporu mezi žadatelem a odpůrcem v otázce, zda předmět určení spadá do uděleného rozsahu ochrany na vynález. Existence takového sporu se dokládá např. probíhajícím soudním sporem či potřebou právní jistoty z důvodu plánovaného zahájení podnikatelské činnosti. Právní zájem musí trvat po celou dobu řízení, jinak bude řízení zastaveno podle ust. § 64 VynZ. Žádost lze přitom podat kdykoli po udělení patentu, tedy i po jeho zániku.¹⁸⁴

Náležitě podaná žádost obsahuje osvědčení právního zájmu, podklady potřebné k vydání rozhodnutí, tedy zejména popis a výkresy, a další potřebné údaje. Úřad však jakožto správní orgán není podle ust. § 52 správního řádu vázán návrhem žadatele a provede i další důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci. Je totiž povinen učinit potřebná zjištění bez ohledu na to, zda bylo řízení zahájeno ex offio či na návrh.¹⁸⁵ Určovací řízení podléhá správnímu poplatku ve výši 5.000,- Kč. V případě, že jej žadatel ve lhůtě 15 dnů od doručení výzvy k zaplacení neuhradí, Úřad řízení zastaví.

Při posuzování, zda předmět určení spadá do rozsahu ochrany určitého patentu, se vychází ze znění patentových nároků. Právě zde se ukazuje význam vhodného znění patentových nároků. Rozsah ochrany se tedy mění podle toho, jakým způsobem je předmět vynálezu definován. V rámci výkladu znění patentových nároků se nejprve

---

¹⁸³ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. *Přehled práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2006, 114 s. ISBN 80-7239-198-4, str. 54

¹⁸⁴ KORVER, Zuzana de. *Sporná řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014, 191 s. ISBN 978-80-86855-97-4, str. 162

¹⁸⁵ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23.5.2007, sp.zn. 7 A 2/2002

postupuje doslovným výkladem a zkoumá se, zda předmět určení obsahuje všechny znaky uvedené v alespoň jednom z nezávislých patentových nároků příslušného patentu.¹⁸⁶ Pokud obsahuje předmět určení všechny znaky nezávislého patentového nároku, spadá tento předmět do rozsahu ochrany příslušného patentu.¹⁸⁷ V případě, že některý ze znaku není obsažen v předmětu určení, postupuje se dále extenzivně, a to buď podle teorie technických ekvivalentů, nebo prokázáním, že chybějící znak není znakem podstatným.¹⁸⁸ Podle teorie technických ekvivalentů se postupuje, není-li některý ze znaků nezávislého patentového nároku v předmětu určení přítomen, ale je nahrazen znakem, který lze považovat za jeho technický ekvivalent. Pokud chybí některý ze znaků nezávislého patentového nároku a není ani ničím nahrazen, je třeba prokázat, zda je tento chybějící znak znakem podstatným pro dosažení cíle vynálezu. V rámci určovacího řízení totiž Úřad konstantně rozhoduje, že předmět určení spadá do rozsahu ochrany, i když neobsahuje nepodstatný znak. Podstatnými znaky vynálezu jsou potom ty, které jsou vyžadovány k základnímu určení, kterým se naplňuje účel vynálezu. Lze tedy uzavřít, že předmět určení nemusí nutně vždy obsahovat všechny znaky *stricto sensu*, postačí, obsahuje-li předmět určení alespoň podstatné znaky v definici předmětu vynálezu či alespoň jejich technické ekvivalenty.¹⁸⁹ Naopak přidáním dalšího znaku v předmětu určení ještě předmět určení neuniká z rozsahu příslušného patentu. Krom toho mohou nastat situace, kdy se nezávislý patentový nárok při aplikaci doslovného výkladu vztahuje i na předměty, které nejsou patentovatelné. V takovém případě je třeba aplikovat restriktivní výklad rozsahu ochrany.¹⁹⁰

Výsledkem určovacího řízení je rozhodnutí Úřadu, ve kterém Úřad konstatuje, zda předmět určení spadá či nespadá do rozsahu ochrany konkrétního patentu. Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad.¹⁹¹ Takové rozhodnutí však již nelze přezkoumat soudem, jelikož posouzení, zda předmět určení spadá do rozsahu určitého patentu, je technickou otázkou a jako takové je vyloučeno ze soudního přezkumu ve správním

---

¹⁸⁶ O nezávislých a závislých patentových nárocích bylo pojednáno výše v části Patentová přihláška

¹⁸⁷ Podle rozhodnutí Úřadu ze dne 27.6.1990, č.j. PV 2773-81

¹⁸⁸ Podle Metodického pokynu Část G1. [online] Úřad průmyslového vlastnictví, str. 18 [cit. 2015-05-02] Dostupné z: <http://upv.cz/cs/publikace/metodicke-pokyny-pro-řízení-před-upv/metodicke-pokyny.html>

¹⁸⁹ Podle rozhodnutí Úřadu ze dne 29.12.1990, č.j. PV 5031-73

¹⁹⁰ Podle Metodického pokynu Část G1. [online] Úřad průmyslového vlastnictví, str. 18 [cit. 2015-05-02] Dostupné z: <http://upv.cz/cs/publikace/metodicke-pokyny-pro-řízení-před-upv/metodicke-pokyny.html>

¹⁹¹ Více o opravném řízení viz oddíl 7.2 Opravné řízení.

soudnictví.¹⁹² Hovoříme-li o soudnictví, je vhodné upozornit na skutečnost, že civilní soudy si mohou otázku, zda předmět určení spadá do rozsahu konkrétního patentu, posoudit jako otázku předběžnou. Vedle toho však může žadatel postupovat v linii správního řízení a ponechat rozhodnutí na Úřadu, může si tedy zvolit, zda bude postupovat v linii správního řízení nebo v linii civilního soudnictví. Posouzení, zda došlo k využití patentem chráněného vynálezu, ovšem náleží výlučně soudům, Úřad není oprávněn v rámci určovacího řízení tuto otázku posoudit.

6.2 Zrušovací řízení

Průzkum přihlášky vynálezu je zakončen zjištěním o zápisné způsobilosti vynálezu být zapsán do patentového rejstříku. Takový výrok však nemůže být s ohledem na rozsah patentových dokumentů nutných k nashromáždění založen na absolutní pravdě. I při důkladném průzkumu se tak nelze nevyhnout případům, kdy byl patent udělen i na taková řešení, která podmínky patentovatelnosti nespĺňovala. Rozhodování o udělení patentu je tak založeno na okolnosti, že v době rozhodnutí nebyla zjištěna skutečnost, která by jeho udělení bránila.¹⁹³ Zákonitě tak nastávají situace, kdy byl patent udělen, ačkoliv nebyly naplněny zákonem stanovené podmínky pro jeho udělení, resp. existovala objektivní skutečnost, jež udělení patentu neumožňovala. Účelem zrušovacího řízení je, aby byl takto neprávem udělený patent zrušen. Při využívání institutu zrušení patentu je tedy nutné pamatovat na to, že řízení o zrušení patentu směřuje proti naplnění podmínek nutných pro samotné udělení patentu. Nejedná se o opravné řízení proti rozhodnutí o udělení patentu; to je upraveno samostatně v ust. § 68 VynZ.

Podmínkou pro zrušení patentu je skutečnost, že byl patent platně udělen a že byl naplněn alespoň jeden z důvodů zrušení patentu. Důvody pro zrušení jsou taxativně vyjmenovány v ust. § 23 VynZ. Úřad patent zruší, zjistí-li se dodatečně, že:

---

¹⁹² Podle ust. § 70 písm. d) zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny úkony správního orgánu, jejichž vydání závisí výlučně na posouzení technického stavu věci. K tomu srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9.6.1993, č.j. 6 A 28/93-96 nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 18.04.2004, sp. zn. I. ÚS 497/02

¹⁹³ KORVER, Zuzana de. *Sporná řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014, 191 s. ISBN 978-80-86855-97-4, str. 153

- a) *vynález nesplňoval podmínky patentovatelnosti*; při hodnocení podmínek patentovatelnosti se postupuje analogicky dle postupu v rámci průzkumového řízení;¹⁹⁴ důkazní břemeno však v tomto případě leží zásadně na navrhovateli.
- b) *vynález není v patentu popsán tak jasně a úplně, aby jej mohl odborník uskutečnit*; i zde se postupuje dle ustanovení o průzkumovém řízení; nedostatečná jasnost a úplnost se prokazuje ve vztahu k celému patentovému spisu, ne jen k patentovým nárokům, důkazní břemeno opět nese navrhovatel;
- c) *předmět patentu přesahuje obsah původního podání přihlášky vynálezu, nebo předměty patentů udělených na základě rozdělení přihlášky přesahují obsah jejího původního podání nebo byl rozsah ochrany vyplývající z patentu rozšířen*; řízení o udělení patentu připouští učinit v přihlášce změny, ty však nemohou jít svým rozsahem nad rámec původního podání. V případě zrušovacího řízení z tohoto důvodu je nutné prokázat, že bez takto rozšířeného podání by patent na vynález nebyl vůbec udělen.
- d) *majitel na něj nemá právo podle ust. § 8 VynZ; zrušení v tomto případě Úřad provede na návrh oprávněné osoby*. Tento důvod slouží k případné nápravě situace, kdy přihlašovatel vynálezu nenáleží právo na patent. Vzhledem k tomu, že platí právní domněnka, že přihlašovatel vynálezu má právo na patent, vyžaduje Úřad pro úspěšné uplatnění tohoto důvodu předložení pravomocného rozhodnutí soudu ve věci práva na patent. Přitom však musí být navrhovatelem osoba oprávněná z takového rozhodnutí.¹⁹⁵ Vzhledem k zákonné dikci, že Úřad provede zrušení na návrh oprávněné osoby, lze *a contrario* dovodit, že v ostatních výše uvedených případech je možné řízení o zrušení patentu zahájit nejen na návrh, ale i *ex offio*, na rozdíl od určovacího řízení, které lze zahájit jen na návrh.

Návrh na zrušení patentu je tedy dle výše uvedeného oprávněna podat kterákoli fyzická nebo právnická osoba. Přitom nemusí, s výjimkou písm. b) předmětného

¹⁹⁴ Čada in HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 173

¹⁹⁵ Čada in HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 174

ustanovení, osvědčit svůj právní zájem na zrušení konkrétního patentu. Návrh se podává ve dvou vyhotoveních a musí být věcně odůvodněn. Musí z něj tedy být zřejmé, kdo jej činí, proti kterému patentu směřuje, v jakém rozsahu požaduje jeho zrušení a musí se odkazovat na důvody, pro které má být patent zrušen. Dále je navrhovatel povinen navrhnout či doložit důkazní prostředky. Po zahájení zrušovacího řízení vyzve Úřad majitele patentu, aby se k návrhu vyjádřil; pokud se však ve stanovené lhůtě nevyjádří, není to na překážku rozhodnutí o návrhu. Co se týče zrušovacích důvodů, je nepřipustné, aby navrhovatel po podání návrhu na zrušení patentu svůj návrh rozšiřoval o další důvody. Úřad totiž provede případné zrušení patentu pouze na základě původního návrhu na zrušení.¹⁹⁶ Navrhovatel tak může a musí, chce-li napadnout patent z více zrušovacích důvodů, napadnout jej ze všech podmínek najednou již v původním podání.¹⁹⁷

Je-li řízení o zrušení patentu zahájeno na návrh, podléhá obdobně jako ostatní druhy návrhových řízení před Úřadem, správnímu poplatku. Pokud však navrhovatel podá návrh na zrušení patentu během prvních šesti měsíců jeho platnosti, řízení poplatku nepodléhá. Aby nedocházelo ke zneužívání tohoto institutu, je navrhovatel dále povinen složit kauci ve výši 2.500,- Kč na náklady řízení. Tato kauce bude navrhovateli vrácena, pokud se v průběhu řízení prokáže, že byl návrh alespoň zčásti oprávněný. V této souvislosti se nabízí otázka, zda není možné postupovat cestou podnětu k zahájení řízení z úřední povinnosti dle ust. § 42 správního řádu. V takovém případě by totiž osobě, která podnět podala, odpadla nejen povinnost zaplatit správní poplatek a složit kauci, ale i povinnost prokázat svá tvrzení.

V řízení o zrušení patentu nelze hodnotit procesní postup předcházející udělení patentu, ani formální vady rozhodnutí o udělení patentu, ale pouze, zda jsou splněny zákonné podmínky pro jeho zrušení.¹⁹⁸ Řízení o zrušení patentu může být ukončeno čtyřmi různými způsoby. Pokud patent splňuje podmínky patentovatelnosti, je návrh na zrušení zamítnut a patent je ponechán v platnosti (1), v opačném případě je patent zrušen v celém rozsahu (2). Týkají-li se důvody zrušení jen části patentu, může být

---

¹⁹⁶ BEDNÁŘ, Radim, Jan NETUŠIL, Pavel NIČ a Michal SMÍŠEK. *Sporná řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2000, 68 s. ISBN 80-85100-93-2, str. 9

¹⁹⁷ Podle rozhodnutí Úřadu ze dne 6.2.1995, č.j. PV 4093-74

¹⁹⁸ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4.7.2007, č.j. 4 As 17/2006-60

patent zrušen částečně (3). V takovém případě Úřad stanoví nové znění patentových nároků a z toho vyplývající nový rozsah patentové ochrany. Majitel napadeného patentu je však oprávněn změnu patentu spočívající v zúžení předmětu patentové ochrany sám navrhnout a nové upravené znění patentu formulovat.¹⁹⁹ Nové znění patentu však nesmí překročit rozsah původní přihlášky vynálezu. Konečně řízení o zrušení patentu může být i v zákonem stanovených případech zastaveno (4).²⁰⁰

V případě, že Úřad patent zruší, dochází k jeho zrušení *ex tunc*. Návrh na zrušení patentu lze podat i po jeho zániku, prokáže-li navrhovatel právní zájem. Rozhodnutí o návrhu na zrušení patentu je shodně jako rozhodnutí o předmětu určení rozhodnutím, proti němuž lze podat rozklad dle ust. § 68 VynZ. Toto rozhodnutí může být dále předmětem přezkumu ve správním soudnictví. Otázku soudního přezkumu ve věci zrušení patentu uzavřel a popřel tak předchozí rozhodnutí Nejvyššího správního soudu²⁰¹ zvláštní senát, který v rozhodnutí ze dne 19.5.2005, č.j. Konf 9/2004-27 rozhodl, že o žalobě proti rozhodnutí Úřadu ve věci zrušení patentu je příslušný rozhodnout soud ve správním soudnictví. Svoji argumentaci opřel o názor, že „*samo udělení (zrušení) patentu tedy není soukromoprávní věcí a je nerozhodné, že udělením (zrušením) vznikají nebo zanikají soukromoprávní nároky. Žádná soukromá osoba, se kterou je přihlašovatel (majitel) v rovném postavení, mu nemůže registraci udělit ani mu nemůže patent zrušit. To může učinit jenom správní úřad, který k tomu má zákonnou kompetenci, a může to udělat jen tak, že o tom vydá vrchnostenský správní akt.*“

6.3 Opravné řízení

Rozklad je řádným opravným prostředkem proti rozhodnutí Úřadu jakožto ústředního orgánu státní správy vydaném v prvním stupni. Řízení o rozkladu je rozhodnutí přezkumné. Rozklad může podat účastník řízení proti rozhodnutí o žádosti o určení nebo návrhu na zrušení patentu, jakož i proti dalším hmotněprávním

---

¹⁹⁹ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2012, č.j. 5 As 11/2011-187

²⁰⁰ Např. v případě nezaplacení správního poplatku či v případě nesložení kauce.

²⁰¹ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23.6.2003, č.j. 6 A 51/2002-52: „*patent je majetkovým právem, jemuž je poskytována právní ochrana převážně prostředky soukromého práva a...rozhodování o návrhu na zrušení patentu je tak rozhodováním správního orgánu o soukromoprávní věci, kterou nelze projednávat a rozhodovat ve správním soudnictví, nýbrž toliko v civilním řízení soudním...*“

i procesním rozhodnutím Úřadu (s výjimkou rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty),²⁰² a to ve lhůtě jednoho měsíce od doručení rozhodnutí. Rozklad bude jako nepřipustný odmítnut v případě, že bude podán v případech, kdy to zákon nepřipouští, tedy u rozkladu proti rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty či v případě, že se účastník řízení práva podat rozklad vzdá.

Lhůta pro podání rozkladu je oproti lhůtě pro podání rozkladu dle správního řádu výrazně delší, a to z důvodu složitosti řízení a s ohledem častou přítomnost zahraničních přihlašovatelů.²⁰³ Jedná se o lhůtu procesní, počíná tedy běžet dnem doručení účastníku řízení a končí dnem, který se svým označením shoduje se dnem doručení, přičemž postačí, je-li posledního dne lhůty učiněno podání přímo u Úřadu, je-li v tento den rozklad předán k poštovní přepravě či podán jiným způsobem.²⁰⁴ Nedodrží-li účastník řízení lhůtu pro podání rozkladu, je rozklad zamítnut jako opožděný. Podle ust. § 65 VynZ však Úřad zmeškání lhůty promine, pokud o to účastník řízení požádá do dvou měsíců ode dne, kdy překážka zmeškání podání rozkladu pominula,²⁰⁵ pokud se tak stalo ze závažných důvodů a pokud zároveň s návrhem na prominutí lhůty podá rozklad a zaplatí správní poplatek. I opožděně podaný rozklad je však Úřad povinen přezkoumat, a to z hlediska, zda zde není důvod pro obnovu řízení, nebo důvod změnu či zrušení rozhodnutí i mimo řízení o rozkladu.²⁰⁶

Rozkladem lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jeho jednotlivý výrok nebo i vedlejší ustanovení. Pokud bude podán rozklad jen proti části rozhodnutí, může zbývající část rozhodnutí nabýt po uplynutí lhůty pro podání rozkladu právní moci. Nelze však podat rozklad pouze proti odůvodnění rozhodnutí. Rozhodnutí je možné podle ust. § 89 odst. 2 správního řádu napadnout jak z hlediska správnosti, tak i z hlediska zákonnosti takového rozhodnutí.

---

²⁰² Takový rozklad bude odmítnut jako nepřipustný. K tomu srov. např. rozhodnutí Úřadu ze dne 22.4.1991, č.j. OZ 53287-83

²⁰³ JEŽEK, Jiří. *Patentový zákon, zákon o užitných vzorech: komentář*. 1. vyd. Praha: Beck, 1998, XI. ISBN 80-7179-173-3, str. 135

²⁰⁴ Např. elektronicky se zaručeným podpisem, faxem či do datové schránky.

²⁰⁵ Ne však déle než do jednoho roku ode dne, kdy uplynula lhůta k podání rozkladu. K tomu srov. ust. § 65 odst. 2 VynZ a např. rozhodnutí Úřadu ze dne 27.11.1992, č.j. PV 1283-89

²⁰⁶ JAKL, Ladislav. *Konečná rozhodnutí ve věcech vynálezů*. 2. vydání. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1994. 119 s. ISBN 80-85100-37-1, str. 109

Obdobně jako u jiných podání ve správním řízení, i z rozkladu musí být zřejmé, kdo jej činí, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu jej napadá a v čem spatřuje rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, musí být odůvodněn a je třeba k němu připojit nebo alespoň navrhnout důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení. Rozklad se podává ve dvou vyhotoveních a podléhá zaplacení správního poplatku.

V řízení o rozkladu nelze rozhodnout o otázce, která nebyla předmětem řízení v prvním stupni. Takové rozhodnutí by vylučovalo možnost účastníků řízení podat rozklad proti takto rozhodované otázce. V takovém případě je nutné věc vrátit do řízení v prvním stupni.²⁰⁷

Rozklad může dle ust. § 81 ve spojení s ust. § 152 správního řádu podat pouze účastník řízení. Na rozdíl od určovacího a zrušovacího řízení však VynZ nestanoví, a to ani implicitně, kdo je v takovém případě účastníkem řízení. Podle Čady²⁰⁸ nemusí být takovou osobou pouze ten, kdo byl účastníkem řízení v prvním stupni, ale kdokoli, jehož práva nebo povinnosti mohou být rozhodnutím přímo dotčeny. S ohledem na to by dle mého názoru bylo vhodné podmínit podání rozkladu osobou, která nebyla účastníkem řízení v prvním stupni, prokázáním právního zájmu, což by bylo i v souladu s cílem zakotvení dnešního znění ust. § 63 VynZ, zavedeného zákonem č. 501/2004 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím správního řádu. Tímto cílem je vymezení účastníků řízení přímo ve VynZ.

Řízení o rozkladu nemá devolutivní účinek; o rozkladu rozhoduje předseda Úřadu na základě návrhu, který připraví a předloží jím ustavená odborná komise. Při rozhodování je zpravidla nařízeno ústní jednání, přítomnost účastníků řízení však není vyžadována; Úřad k jednání přizve účastníka řízení, vyžaduje-li to povaha věci. O návrhu rozhodnutí se však hlasuje v neveřejném zasedání.²⁰⁹ Úřad při svém rozhodování není zásadně vázán návrhem účastníka, který rozklad podal. Správnost napadeného rozhodnutí je přezkoumávána pouze v namítaném rozsahu. Naopak

---

²⁰⁷ Např. podle rozhodnutí Úřadu ze dne 11.6.1990, č.j. PV 3315-87 či podle rozhodnutí Úřadu ze dne 29.12.1990, č.j. PV 4664-72

²⁰⁸ Čada in HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. Práva k průmyslovému vlastnictví. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9, str. 179

²⁰⁹ PÍTRA, Vladimír. Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář. 1. vyd. Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x, str. 92

přezkum zákonnosti prvostupňového rozhodnutí je prováděn v plném rozsahu. Úřad v rámci rozhodnutí o rozkladu není vázán na zjištění a hodnocení původního rozhodnutí. Může provést nové důkazy či některé zopakovat, může i při jejich hodnocení zaujmout odlišné stanovisko. Rozhodnutí o rozkladu je založeno na apelačním principu.

Předseda Úřadu může rozhodnout následovným způsobem: v případě nedůvodného nebo opožděného podání je rozklad zamítnut a napadené rozhodnutí je potvrzeno (1). Pokud byly v rámci přezkumného řízení zjištěny dostatečné podklady pro rozhodnutí, může předseda Úřad v souladu se zásadou hospodárnosti a rychlosti řízení původní rozhodnutí změnit a sám ve věci rozhodnout (2), pokud nemělo být rozhodnutí vůbec vydáno z důvodu nesouladu s hmotněprávní úpravou nebo byly v řízení shledány podstatné procesní vady, Úřad napadené rozhodnutí zruší a předá věc k rozhodnutí v prvním stupni (3). Posledním způsobem rozhodnutí o rozkladu je rozhodnutí formou autoremedury (4) dle ust. § 87 správního řádu, a to tak, že o rozkladu rozhodne to oddělení Úřadu, které původní rozhodnutí vydalo, pokud rozkladu vyhoví v plném rozsahu a zároveň nebude tímto rozhodnutím způsobena újma žádnému z účastníků řízení.

ZÁVĚR

Právní úprava patentového práva v České republice je hmotněprávně upravena především v zákoně č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, subsidiárně se použije zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v oblasti biotechnologických vynálezů se dále použije zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů. Patentové právo je dále upraveno celou řadou nadnárodních předpisů a mezinárodních smluv. Procesní úprava je poněkud roztráštěná, základ opět představuje zmíněný zákon č. 527/1990 Sb., mezi další prameny patří prováděcí předpis v podobě vyhlášky č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů, zákon č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin, dále pak zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a v neposlední řadě zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Četnost právních předpisů upravujících patentové řízení však oproti úpravám práv příbuzných výrazným způsobem nevybočuje.

Cílem této práce bylo popsat vybrané aspekty právní úpravy patentového práva v České republice, tak jak byly vymezeny v úvodu této práce. V úvodní části práce jsem se zabývala vymezením základních pojmů patentového práva, kde jsem se ztotožnila s cestou výčtu předmětů spadajících do jednotlivých množin obecných a nadřazených pojmů (ať již v případě práv duševního vlastnictví či práv průmyslových), kombinovanou definováním předmětů ochrany pozitivním či negativním vymezením jejich znaků. Dále jsem se pokusila popsat vývoj patentního práva zejména na našem území a poukázat na zcela pochopitelný návrat stávající právní úpravy k principům uvedeným v patentním zákoně v období první republiky a popsat přetržení do té doby slibného vývoje po dobu téměř 60-ti let. Kapitulu pojednávající o principech patentového práva nepovažuji za nadbytečnou, neboť je dle mého názoru za současného přijetí koncepce práce tvořené záběrem na určité oblasti rozebrané v dalších kapitolách, nezbytné pro pochopení, jak patentové právo funguje a jeho vzájemných souvislostí.

Primárním subjektem práva na patent je původce vynálezu, tedy osoba, která vynález vytvořila vlastní tvůrčí prací. Právo na patent má původce vynálezu nebo jeho právní původce. Původci vynálezu náleží jak osobnostní práva (právo osobovat si

původcovství vynálezu), tak práva majetková, definovaná v zákoně č. 527/1990 Sb., jako účinky patentu. Naopak jeho právnímu nástupci již zcela pochopitelně náleží pouze práva majetková. Zvláštním subjektem je původce podnikového vynálezu. Toho od „klasického“ původce odlišuje zejména skutečnost, že vytvořením vynálezu ke splnění úkolu z pracovního (a jiného obdobného) poměru, přechází na zaměstnavatele právo na patent. Tomuto původci však zůstává zachováno právo na původcovství, přechodem práva na patent na zaměstnavatele mu vzniká nárok vůči zaměstnavateli na přiměřenou odměnu. Vzárustající počet přihlášek vynálezu ze strany vysokých škol mě přivedl k otázce, jakým způsobem je upraven vztah původce-studenta a vysoké školy. Po provedené rešerši a vlastní úvaze jsem dospěla k názoru, že lze analogicky postupovat dle ust. § 9 zákona č. 527/1990 Sb., a to zejména s ohledem na teleologický výklad daného ustanovení a aplikovat tak i na studenta ustanovení o podnikovém vynálezu. Přesto však považuji z důvodu právní jistoty za nezbytné upravit vztah původce-studenta minimálně na úrovni vnitřních předpisů dané vysoké školy.

Řízení, jehož cílem je získání patentové ochrany na vynález, je podrobně popsáno v kapitole následující. Výbornou pomůckou při zpracování této kapitoly mi byly Metodické pokyny Úřadu průmyslového vlastnictví a Instrukce předsedy průmyslového vlastnictví, kterou se stanoví standard úpravy přihlášky vynálezu, žádosti o udělení dodatkového ochranného osvědčení a přihlášky užitého vzoru. Řízení o přihlášce vynálezu je poměrně přehledně rozděleno do několika částí. Počíná podáním přihlášky vynálezu, která je nejprve podrobena předběžnému průzkumu, následně je zveřejněna a až po té se přistupuje k úplnému průzkumu. Tento postup vychází z principu odloženého průzkumu, jehož podstatou je rozdělení průzkumu přihlášky na dvě fáze. Účelem tohoto rozdělení je provést nejprve formální průzkum přihlášky vynálezu a časově a finančně náročný průzkum podstoupit u těch vynálezů, u nichž je reálný předpoklad jejich hospodářského uplatnění. V případě, že vynález včetně přihlášky splňuje veškeré zákonné náležitosti, je po provedení úplného průzkumu udělen na vynález patent. Řízení o udělení patentu je řízením *sui generis*. Vykazuje sice charakter správního řízení, uplatní se však pro něj některé odchylky dané zvláštní povahou patentové ochrany. Za největší úskalí považuji z důvodů uvedených v páté kapitole vyloučení aplikace ustanovení § 27 odst. 1 a 2 správního řádu o účastnících řízení.

Co se týče řízení navazujících, upravuje zákon č. 527/1990 Sb. některá sporná řízení zabývající se otázkou rozsahu patentové ochrany (určovací řízení) a spory, jejichž cílem je zrušit již udělený patent na vynález (řízení zrušovací). Kromě určovacího a zrušovacího řízení je dalším řízením před Úřadem i řízení opravné, které sice postrádá některé znaky společné pro dvě výše uvedená řízení, nicméně vykazuje oproti řízení o rozkladu dle správního řádu rovněž určitá specifika a z toho důvodu jsem jej rovněž zahrnula do své práce.

Seznam zkratek

č.j.	číslo jednací
sp.zn.	spisová značka
Sb.	sbírka zákonů České republiky
Úřad	Úřad průmyslového vlastnictví
VynZ	zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích
zákon o vynálezech	zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích
správní řád	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
patentní zákon	zákon č. 30/1897 ř. z., o ochraně vynálezů
zákon z roku 1972	zákon č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích
občanský zákoník	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
TRIPs	Dohoda o obchodních aspektech duševního vlastnictví
ČVUT	České vysoké učení technické
UK	Univerzita Karlova v Praze
JUČB	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Použitá literatura

Monografie a články

- *90 let Patentového úřadu v Praze: 1919-2009*. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví České republiky, 2009, 126 s. ISBN 978-807-2820-764.
- BAINBRIDGE, David I. *Intellectual property*. 7th ed. New York: Pearson Longman, 2009, lix, 892 p. ISBN 14-058-5920-2.
- BEDNÁŘ, Radim, Jan NETUŠIL, Pavel NIČ a Michal SMÍŠEK. *Sporná řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2000, 68 s. ISBN 80-85100-93-2.
- BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4.
- CORNISH, W, David LLEWELYN a Tanya Frances APLIN. *Intellectual property: patents, copyright, trademarks and allied rights*. 7th ed. London: Sweet & Maxwell, 2010, cviii, 974 s. ISBN 978-1-84703-923-1
- DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA, Michaela ZUKLÍNOVÁ aj. *Občanské právo hmotné*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 429 s. ISBN 978-80-7478-326-5.
- ELIÁŠ, Karel, Josef BEJČEK, Petr HAJN a Jiří JEŽEK. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5. vyd. Praha: Beck, 2007, XLII, 610 s. ISBN 978-80-7179-583-4.
- FISHER, Matthew. *Fundamentals of patent law: interpretation and scope of protection*. Oxford: Hart Pub., 2007, xxi, 425 s. ISBN 978-1-84113-692-9.
- HÁK, Jan. *Úvod ke studiu patentového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 113 s. ISBN 978-80-7380-363-6.
- HENDRYCH, Dušan, Taisia ČEBIŠOVÁ, Martin KOPECKÝ a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xxxiv, 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.
- HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 2., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-417-9.
- JAKL, Ladislav. *Konečná rozhodnutí ve věcech vynálezů*. 2. vydání. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1994. 119 s. ISBN 80-85100-37-1
- JAKL, Ladislav. *Právní ochrana duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2011, 261 s. ISBN 978-80-86855-78-3.

- JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů: vypracování jejich popisů a nároků na ochranu. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2011. ISBN 978-80-86855-74-5.
- JAKL, L., *Zásady právní ochrany předmětů průmyslového vlastnictví*, publikace Aktuální otázky práva duševního vlastnictví a soutěžního práva, kolektiv autorů, Vysoká škola ekonomická v Praze, FMV, Nakladatelství Oeconomica, 2005, ISBN 80-245-0944-x
- JAKL, Ladislav a Václav JANSKA. *Úvod do systému právní ochrany průmyslového vlastnictví. 2.*, přeprac. a dopl. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2010, 268 s. ISBN 978-80-86855-65-3.
- JEŽEK, Jiří. *Patentový zákon, zákon o užitných vzorech: komentář. 1. vyd.* Praha: Beck, 1998, XI. ISBN 80-7179-173-3.
- KORVER, Zuzana de. *Sporná řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví. 1. vyd.* Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014, 191 s. ISBN 978-80-86855-97-4.
- KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé. 7.*, opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009, 462 s. ISBN 978-80-7239-231-5.
- MALÝ, Josef. *Obchod s nehmotnými statky: patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky. Vyd. 1.* Praha: Beck, 2002, XIII, 257 s. ISBN 80-7179-320-5.
- MALÝ, Josef. *Oceňování průmyslového vlastnictví: nové přístupy. 1. vyd.* Praha: Beck, 2007, XIV, 182 s. ISBN 978-80-7179-464-6.
- MUNKOVÁ, Jindřiška, Pavel SVOBODA a Jiří KINDL. *Soutěžní právo. 2. vyd.* Praha: C.H. Beck, 2012, xxvi, 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7.
- MURÍŇ, Peter. *Priemyselné práva a právo vynáleziteľov.* Bratislava: Epos, 2004, 607 s. ISBN 80-8057-619-x.
- OPLTOVÁ, Milena, Karel KNAP a Otto KUNZ. *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích. 1. vyd.* Praha: Academia, 1988, 444 s.
- PÍTRA, Vladimír. *K některým aktuálním otázkám průmyslových práv, zejména práva patentového.* Právo a podnikání. 12199228-31, s. 28-31.
- PÍTRA, Vladimír. *Ochrana průmyslového vlastnictví: komentář. 1. vyd.* Praha: SEVT, 1992. ISBN 80-7049-039-x.
- PÍTRA, Vladimír. *Ochrana technické tvůrčí práce. 1. vyd.* Praha: Arch, 1992, 66s. ISSN 0862-7819
- RADVANOVÁ, Senta, KŘÍŽ Jan, aj. *Občanské právo hmotné. 5.*, jubilejní a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 306 s. ISBN 978-80-7357-465-9.

- RINGL, Antonín a PÍTRA, Vladimír. *Vynálezcké právo*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1981. 533, [3] s. Zákony - pozn. vydání.
- RŮŽIČKA, Michal, OPLTOVÁ, Milena, KNAP, Karel a KRÍŽ, Jan. *Práva k nehmotným statkům*. 1. vyd. Praha: Codex, 1994, 245 s. ISBN 80-901185-3-4.
- SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. I. dotisk druhého, doplněného a rozšířeného vydání. LexisNexis CZ s.r.o., Praha 2007, ISBN 80-86920-08-9.
- TELEC, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1994, 344 s. ISBN 80-85765-11-x.
- TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. *Přehled práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2006, 114 s. ISBN 80-7239-198-4.
- TELEC, Ivo. *O nehmotných statcích a duševním vlastnictvím*. Právní rozhledy. 5111997549-554, s. 549-554.
- TRIMBLE, Marketa, *The Patent System in Pre-1989 Czechoslovakia*, (2013). Scholarly Works.Paper 810
- VITÁČEK, František. *Československý patentní zákon s příslušnými zákony, nařízeními, vyhláškami a státními smlouvami, jakož i s rozhodnutími od r. 1899 do doby přítomné*. V Praze: Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1933, XIII, 742 s.
- VOJČÍK, Peter. *Právo duševního vlastnictví*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 495 s. ISBN 978-80-7380-373-5.
- VOJČÍK, Peter, *Priemyselné vlastníctvo v procese transformácie. Duševné vlastníctvo v procese transformácie právneho systému: IV. Lubyho právnické dni : medzinárodná konferencia, Bratislava, 23.-25. september 1996*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1997, 344 s. ISBN 80-7160-089-x.
- ZÁBRŠ, Aleš. *Patentové právo ČSFR*. 1. vyd. Praha: Federální úřad pro vynálezy, 1992, 83 s. ISBN 80-85100-29-0.

Právní předpisy

- zákon č. 30/1897 ř. z., o ochraně vynálezů
- zákon. č. 11/1918 Sb. z. a n., o zřízení samostatného státu československého
- zákon č. 305/1919 Sb., jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezu
- zákon č. 252/1922, kterým se doplňují ustanovení zákona o ochraně vynálezů

- zákon č. 52/1948 Sb., o mimořádných opatřeních v oboru ochrany vynálezů
- zákon č. 6/1952 Sb., o vynálezech a zlepšovacích námětech
- zákon č. 7/1952 Sb., o přechodných opatřeních v oboru patentů
- zákon č. 34/1957 Sb., o vynálezech, objevech a zlepšovacích návrzích
- zákon č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích
- zákon č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví
- zákon č. 21/1993 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky
- zákon č. 116/2000 Sb., kterým se mění některé zákony na ochranu průmyslového vlastnictví
- zákon č. 206/2000 Sb., o ochraně biotechnologických vynálezů
- zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů
- zákon č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování patentů a dodatkových ochranných osvědčení pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů
- zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- zákon č. 501/2004 Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím správního řádu
- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- nařízení č. 345/1938 Sb., kterým se dočasně prodlužují lhůty na předkládání prioritních dokladů při přihlašování patentů
- vyhl. č. 64/1975 Sb., o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví
- vyhl. č. 27/1986 Sb., o odměňování objevů, vynálezů, zlepšovacích návrhů a průmyslových vzorů
- vyhl. č. 28/1986 Sb., o správě vynálezů, zlepšovacích návrhů a průmyslových vzorů a o jejich plánovitém využívání v národním hospodářství
- vyhl. č. 29/1986 Sb., o plánování tematických úkolů
- vyhl. č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů

Internetové zdroje:

- www.upv.cz
- www.psp.cz
- www.nssoud.cz

Správní a soudní rozhodnutí:

- Rozhodnutí Úřadu ze dne 19.10.2005, č.j. PV 1999-2209
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 27.6.1990, č.j. PV 2773-81
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 29.12.1990, č.j. PV 5031-73
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 6.2.1995, č.j. PV 4093-74
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 22.4.1991, č.j. OZ 53287-83
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 27.11.1992, č.j. PV 1283-89
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 11.6.1990, č.j. PV 3315-87
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 29.12.1990, č.j. PV 4664-72
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9.6.1993, č.j. 6 A 28/93-96
- Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23.6.2003, č.j. 6 A 51/2002
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14.8.2007, č.j. 5 A 128/2001
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28.1.2005, č.j. 5 A 7/2002-215
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.5.2007, sp. zn. 7 A 2/2002
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.7.2007, č.j. 4 As 17/2006-60
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2012, č.j. 5 As 11/2011-187
- Rozhodnutí zvláštního senátu ze dne 19.5.2005, č.j. Konf 9/2004-27
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 18.04.2004, sp. zn. I. ÚS 497/02

Resumé

Předkládaná diplomová práce pojednává o právní úpravě patentového práva v České republice. Cílem této práce je prozkoumat stávající právní úpravu zejména s ohledem na získání patentové ochrany a řízení navazujících a poukázat na možné nejasnosti a zvláštnosti tohoto řízení dané zvláštní povahou řízení ve vztahu k řízení dle správního řádu. Vzhledem ke vzájemné provázanosti hmotněprávní a procesněprávní patentové úpravy se práce zabývá i vybranými otázkami hmotněprávními.

Práce je krom úvodu a závěru členěna do šesti kapitol. Kapitoly jsou pomyslně rozděleny do dvou tematických celků, kdy první až třetí kapitola se zabývá úvodem do problematiky patentového práva a čtvrtá až šestá kapitola představuje vlastní jádro práce.

První kapitola se zabývá vymezením základních pojmů v oblasti patentového práva a práva duševního vlastnictví jako takového. Nejprve se věnuje pojmu duševní vlastnictví a na něj navazujícímu průmyslovému vlastnictví, které jsou většinou vysvětlovány výčtem předmětů spadajících do okruhu té či oné ochrany. Dále se již zaměřuje na pojmy, jako jsou patentové právo, patent a konečně i vlastním označením vynález.

Druhá kapitola je věnována vývoji patentového práva, kde zevrubně popisuje počátky patentového práva ve světě, především se však i s ohledem na vlastní téma práce zaměřuje na vývoj na území České republiky. Důraz je zcela pochopitelně kladen na vývoj právní úpravy v 19. a 20. století. Základní zásady patentového práva byly do práce včleněny z důvodu srozumitelnějšího výkladu a užívání pojmů v kapitolách následujících. Třetí kapitola je rozdělena do dvou částí, kdy nejprve vymezuje charakteristiky vlastní patentovému právu a následně se věnuje zásadám typickým pro patentní řízení.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na problematiku subjektů patentového práva a jejich právy a povinnostmi, a to jak z hmotněprávního, tak z procesně právního pohledu. Postupně pojednává o původci vynálezu, dále zkoumá problematiku původce, který vytvořil tzv. podnikový vynález a konečně se zabývá i přihlašovatelem vynálezu. Pátá

a šestá kapitola se zaměřují na vlastní řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví. Prvá ze jmenovaných se věnuje procesu získání patentové ochrany, navazující řízení řeší kapitola poslední.

Abstract

Submitted master thesis discusses patent law legislation in the Czech Republic. The purpose of this thesis is to examine current legislation in particular with the focus on gaining the patent protection as well as following proceedings and to point out possible uncertainties and particularities of such proceedings given by special nature of patent proceedings in relation to administrative proceedings in general. Considering the mutual bond between the substantive and procedure patent law, this thesis also deals with selected substantive issues.

Except for the introduction and the conclusion the work is divided into six chapters. These chapters are notionally split in two main parts. First part consists of first three chapters and is considered to be the introduction to the issue of patent law; second part, consisting of last remaining chapters, represents the core of the thesis on its own.

First chapter deals with defining the main terms in the field of patent law and intellectual property law as such. Firstly, it deals with the term intellectual property following by industrial property which are commonly defined by enumeration of subjects belonging to one or the other. Moreover, this chapter concentrates on explaining what patent law, patent and invention legally mean.

Second chapter is dedicated to the history of patent law. It briefly describes patent law from its very beginning around the world, especially with respect to the topic of this work it focuses on the development in the Czech Republic. The emphasis is naturally put to the development of the legislation in 19th and 20th century. Because of better insight and use of terms in the upcoming chapters, there are also basic principles incorporated into this thesis. Third chapter is split into two parts, first part defines the characteristics typical for substantive patent law, the second part pursues principal distinctive for patent procedure.

Fourth chapter focuses on the issue of subjects to patent law and their rights and obligations from the substantive as well as procedural point of view. It consecutively discusses the inventor of the so called employee-invention and it also deals with the applicant of the invention. Fifth and sixth chapter concentrate on the proceedings at the

Industrial Property office. First of the aforementioned pursues the process of gaining the patent protection, last chapter looks into the subsequent proceedings.

Klíčová slova

Název práce v českém jazyce:

Patentový systém v České republice

- Patent
- Vynález
- Řízení o přihlášce

Název práce v anglickém jazyce:

Patent system in the Czech Republic

- Patent
- Invention
- Patent proceedings